

ŠIAME NUMERYJE:

Religinė mūsų tautos ateitis

Jei vėsčiau antrą kartą. . .

Gyvenimas apsprendžia tikėjimą

Pavydas šeimoje

Episkopatų ministerio atsivertimas

Ar išpažintis reikalinga?

Krikščionybės kelias Lietuvon

1959 M. BALANDŽIO MĖN. (APRIL) VOL. X. NO. 4

TURINYS

Gyvenimas apsprendžia tikėjimą — A. Grauslys	99
Dangus nesigaili gėlių (eil.) — J. Mikuckis	102
A. Rūkštelė ir bereikalingas jaudinimasis — Redaktorius	103
Religinė mūsų tautos ateitis — J. Vaišnys, S. J.	104
Krikščionybės kelias Lietuvon — Z. Ivinskis	112
Pavydas — S. Stasiškienė	115
Ar išpažintis reikalinga? — A. Kezys, S. J.	117
Episkopų ministeris tampa kataliku — Dr. J. Prunskis	120
Jeį vesčiau antrą kartą... — Žmonos pamestas vyras	124
Iš filmų pasaulio — J. Vaišnys, S. J.	127

“Laiškai Lietuviams” — Tėvų Jė-
zuitu leidžiamas mėnesinis žurnalas.

Redaktorius — Juozas Vaišnys, S. J.
Admin. — Petras Kleinotas, S. J.

Redakcijos ir Administracijos ad-
resas: 2345 W. 56th Street, Chicago
36, Illinois. Tel. REpublic 7-8400.

Letters to Lithuanians. Published
monthly except July and August,
when bi-monthly, by The Jesuit Fa-
thers of Della Strada, Inc., 2345 W.

56th Street, Chicago 36, Illinois. Tel.
REpublic 7-8400. Yearly subscrip-
tion three dollars. Single copy 30
cents. Entered as second class mat-
ter at the Post Office at Chicago,
111. Additional office of mailing in
Putnam, Conn.

Viršelis ir vinjetės A. Kurausko
Immaculata Press

Pirmieji

pavasario žiedai

1959 BALANDIS
(APRIL)
VOL. X, NO. 4

Laiškai *lietuviams*

TIKĖJIMAS YRA ATSAKYMAS Į PROTO ŠAUKSMĄ, KURIO
NIEKAS NEGALI NUTILDYTI, Į TĄ SIELOS TROŠKIMĄ, KU-
RIO NEPATENKINA JOKIE SUTVERTI DALYKAI, Į TĄ ŠIR-
DIES ILGESĮ, KURIO NEGALI NURAMINTI VISAS PASAULIS.

J. T. Hecker

ŽMOGUS BE TIKĖJIMO YRA KELEIVIS BE TIKSLO, KLAU-
SIANTIS BE ATSAKymo, KOVOTOJAS BE PERGALĖS, MIRŠ-
TANTIS BE NAUJO GYVENIMO.

Šv. Augustinas

PRIE DIEVO SKRENDAMA NE TIEK GENIJAUS AR MOKSLO
SPARNAIS, KIEK MEILĖS. KAS NORI ĮEITI Į TIKĖJIMO ŠVEN-
TOVĘ, TASAI NETURI SAKYTI: "NORIU MATYTI", BET PRI-
VALO SAKYTI: "NORIU MYLĖTI". MEILĖS KELIAS VISADA
VEDA Į TIKĖJIMĄ.

Bougaud

RELIGINGUMAS YRA RAMIAIS METAIS SURINKTAS KAPI-
TALAS, KURIO PROCENTAIS GYVENAME NELAIMIŲ DIE-
NOMIS.

J. W. Goethe

TIKINTIS ŽMOGUS YRA LYG PAUKŠTIS: JIS ČIULBA IR ANT
LŪŽTANČIOS ŠAKOS, NES ŽINO, KAD TURI SPARNUS.

T. Toth

SAVO GYVENIME AŠ PAŽINAU 60 GENIJŲ. IŠ JŲ 55 BUVO
RELIGINGI, O LIKUSIEJI 5 BENT GERBĖ RELIGIJĄ.

Gladstone

GYVENIMAS APSPRENDŽIA TIKĖJIMĄ (III) A.GRAUSLYS

Dorybė paruošia dirvą tikėti

A I P fizinei sveikatai palaikyti reikia tam tikros higienos, o nekartą ir dietos, taip ir dvasios sveikatai – tikėjimui įsigyti ir išlaikyti reikia dorovės higienos ir askezės dietos. Kaip nusilpusiai sveikatai pataisyti reikia gryno ir sauso aukštumų oro, taip ir tikėjimui sustiprinti reikia lipti į dorybių aukštumas. Taip, dorybės – tai aukštumos, nes jomis bandome kilti iš kasdienybės moralinio vargo, iš ydų ir nuodėmių pelkynų. Tad tikėjimui įsigyti ir jį atgauti ar sustiprinti reikia dorovinio kilimo pastangų.

Ką reiškia dorovingai gyventi? Paprastai kalbant, tai reiškia nuolat stengtis gyventi taip, kaip liepia protas, sąžinė ir tasai nors ir nuodėmių slopinamas, bet vis girdimas, mūsų aukštesnysis ir gerasis "aš".

Jau evangelijos pradžioje toms dorovinėms pastangoms, reikalingoms tikėjimui įsigyti, mus ragina šv. Jonas Krikštytojas: "Taisykite Viešpaties kelią, darykite jo takus tiesius. Kiekvienas slėnis tebūnie užpildytas, o kiekvienas kalnas ir kalnelis sulygintas. Kas kreiva, tebūnie tiesu; kur nelygu, tebūnie lygūs keliai. Taip kiekvienas kūnas išvys Dievo išganymą" (Luk. 3, 4-6). Tai reiškia, kad save dorovindamas žmogus įtikės.

Kad tikrai reikia dorybių, kurios paruošia kelią tikėti, tai, remdamasis

Kristaus mokslu, sako ir protas ir įvairūs religinį gyvenimą svarstą autoritetai. Ir tikrai, kas vykdo Dievo valią, kas dorybėmis pripildo savo gyvenimą, tas prie Dievo bent savo gera valia priartėja. Tad neveltui Kristus sako: "Kas vykdo danguje esančio mano Tėvo valią, tas mano brolis, ir sesuo, ir motina" (Mat. 12, 50). O priartėjimas prie Dievo ar nepadeda giliau Jį pažinti? Todėl Viešpats netikinčius išpėja: "Jūs netikite, nes nesate iš mano avių tarpo... manosios pažįsta mane" (Jon. 10). Štai kodėl galima tvirtinti, kad nėra tikėjimui žuvęs tas, kieno gyvenime pastebime biauřejimąsi moraliniu blogiu ir kuris stengiasi kilnėti bei tobulėti. Jo pastangas, jo gerą valią, anksčiau ar vėliau Dievas apvaikins išitikinimo malone.

Svarstydami dorybės aktą ir atsimindami, kad jis neįmanomas be savęs atsižadėjimo ir savęs nugalėjimo, o taip pat suprasdami, kad jis yra savo egoistinio centro perkėlimas į ką nors, kas yra aukštesnis, galime pajusti religinį pobūdį. Todėl tas, kuris religiją paneigė, bet pasisako už dorybę, dar nėra netikintis, nes "kiekvienam doroviniam akte jau glūdi nesąmoningas Dievo teigimas" (F. Werfel). Juk nėra jokio kito tvirto ir pastovaus motyvo atsižadėti egoizmo, kaip tik Dievas.

Dar giliau įžvelgdami į dorybės ir nuodėmės prigimtį, matome, kad nuodėmė tai yra netvarka, nes neatitinka Didžiosios Valios noro ir į sielos vi-

daus gyvenimą atneša neramumo bei nedarnumo, o dorybė tai yra savo elgesio suderinimas su protu ir su Vientele Valia, kalbančia per žmogaus sąžinę. Atsimindami šv. Tomo Akviničio pasakymą, kad "tvarka veda prie Dievo", to fizinės ir moralinės įstatymais paremtos tvarkos Kūrėjo, kas galėtų abejoti, kad ir dorybė veda prie Dievo?

Prisimindami, kad aiškia šviesa gali pakelti tik sveikos akys ir kad pilna viso organizmo sveikata tobulina ir regėjimą, analogiškai prieiname išvadą, kad ir dvasinė pusiausvyra bei sveikata tobulina pažinimą. Kas yra giliau į tobulybę ir šventumą išvelgęs, tas neabejoja, kad šventumas yra aukščiausia dvasios sveikata. Nenuostabu, kad šventieji daugelį dalykų taip giliai pažino, sąžinės paslaptis išvelgdavo ir ateitį numatydavo. Tad yra suprantama, kodėl šv. Augustinas visus į tobulybę ragino ir sakė, kad "mūsų uždavinys šiame gyvenime yra ne kuris kitas, kaip gydyti širdies akis, kuriomis matome Dievą." Ši šventojo teigimą, galima sakyti, patvirtina J. Green, kuris savo dienoraštyje pastebi, kad šv. Pranciškus Asyžietis buvo, be abejonės, vienas pačių didžiausių poetų ir paskui tuoj pats save klausia, ar kartais šventumas nėra absoliutinės formos poezija ir ar kiekviena poezija nėra dvasinio žibėjimo atspindys.

Tą rašytojo mintį praplėsdami, galime, šventųjų gyvenimo pažinimu remdamies, tvirtinti, kad šventojo šviesa — tai jo gilus tikėjimas. Toji šviesa yra taip aiški, kad nelengva net įsivaizduoti labai šventą, bet netikintį žmogų. Todėl visai teisingai vienas asmuo apie kitą sakė: "Jis per daug turi dorybių, jis negali nebūti krikščionis."

Jeigu kiekvienai vertybei įsigyti reikia pastangų, vargo ir darbo, kaip

galima galvoti, kad Aukščiausiajai Vertybei įsigyti užtenka tik pažinimo, nesirūpinant visu gyvenimu tą Vertybę laimėti? "Bėgaliniai šventas Dievas nesileidžia išniekinamas", sako K. Adam, galvodamas, kad Dievas būtų išniekintas, jei doroviniai smukęs žmogus galėtų vien tik protu Jį giliau pažinti. Tada Dievas būtų degraduotas į paprastų daiktų eilę, nes paprastiems daiktams pažinti užtenka tik proto ir nereikia dorovinių pastangų. O šventų ir dvasinių vertingų žmonių gyvenimas rodo, kad Dievas leidžia save pažinti tik tiems, kurie stengiasi būti Dievo matymo verti, nes "nesuteptam žmogui tu pasirodai nesuteptas" (Ps. 17, 27). "Kaip kadaise Jėzus Kristus gimė iš Nekaltos Mergaitės, taip ir šandien Jis gimsta nekaltose sielose. Jis yra tyrų širdžių vaisius" (Bougaud).

Kadangi "mes nepažįstame daiktų kitaip, kaip tik juos vartodami" (Barres), tai ir norėdami giliau tikėjimą pajusti, neprivalome vengti Bažnyčios ir bent kai kurių religinių praktikų, maldos bandymų, religinio gyvenimo stebėjimo, nes "prie Kristaus paslapčių mus veda... mylintis pasinėrimas į gausumą to tekančio gyvenimo, kuris yra iš Jo išėjęs" (K. Adam). Tas tekančias gyvenimas teka bažnytinių ir liturginių metų vaga.

Visus tuos samprotavimus patvirtina ir įvairūs autoritetai. Jeigu atskleisime, kad ir "Kristaus Sekimą", tą visų šventųjų ir visų tobulybės siekiančių įvairiais amžiais skaitytą knygą, tai daug kur užtiksimės mintį, kad praktikuojama dorybė virsta tikėjimo šviesa žmogaus gyvenime. "Kas nori tobulai suprasti Kristaus žodžius, turi savo gyvenimą derinti prie Jėzaus gyvenimo... doras gyvenimas daro žmogų išmintingą... jei būtumei skaisčius ir nekaltas, viską suprastumei be kliūčių...

grynumas Jį randa... palaiminti tie, kurie kiekvienos dienos pratybomis ruošiasi vis geriau suprasti dangaus paslaptis... jei aš nusižeminu, Tavo šviesa apšvies mano širdį...", tai vis tos minėtos knygos mintys, kurios aiškiai nurodo ryšį tarp dorybės ir tikėjimo.

Jau Platonas senovėje tvirtino, kad dvasinio gyvenimo vaisius — tai gilesnis Dievo pažinimas. Anot jo, gilesniam pažinimui reikia ruoštis, savo dvasią valyti, galimai nuo kūno priklausomybės atsipalaiduoti, nes tik tada vidaus šviesa nušvis, nes tik švari mintis pažįsta daiktų esmę. "Tik tai, kas yra sieloje geriausia, pažįsta tai, kas yra prakilniausia pažinimo srityje" (Platonas). O filosofas Plotinas sako, kad pirm visko regėjimo organas turi atitikti objektą, kurį nori pažinti, todėl kiekvienas žmogus turi darytis gražus ir dieviškas, kad galėtų matyti tai, kas gražu ir dieviška.

"Negalima Dievo matyti nemirus". Šis jau senovėje kartotas posakis yra teisingas ir ta prasme, kad nemirus savajam "aš", savajam malonumui, savo valiai, ir todėl visu svoriu linkstant į save, negalime tikėtis, kad vien tik protas kils į Dievą.

Šv. Tomas Akvinielis ypač pabrėžia dviejų dorybių glaudų ryšį su tikėjimu: "Skaistybės dorybė labiausiai paruošia žmogų kontempliacijai... Nuolankumas paruošia išminčiai..." Kalbėdami apie nuolankumo ryšį su tikėjimu, norėtume paaiškinti, kad ši dorybė, žadindama žmoguje savo pažinimo nepakankamumą, jį daro atvirą ir priimlų Dievo šviesai.

Viduramžių mistikas šv. Bernardas sako, kad apvalyta ir nuraminta sąžinė dažnai nepaprastai dvasią išskleidžia, protą šviesa užlieja ir duoda aiškumo šv. Rašto paslaptims suprasti ir

aiškinti. Kalbėdamas apie šv. Rašto "Giesmių Giesmę" jis sako, kad negalime jos skaityti, jei nesame pasiekę tam tikro gyvenimo švarumo laipsnio, nes tą knygą gali teisingai suprasti tik žmonės, nurimę nuo aistrų. Reikia teisingumo, nes "teisingojo siela — tai išminties sostas".

Kai busimasis trapistas T. Merton dar prieš savo atsivertimą ruošėsi studijuoti filosofiją, pastebėjo, kad skaitydamas tos rūšies veikalus, negali jų įveikti. Ta proga jis savo "The Seven Storey Mountain" atsivertimo knygoje kalbėdamas apie kai kurių išsilavinusių žmonių nepajėgumą giliau ir abstrakčiau galvoti, mano, kad žmonės, apimti kokių nors jausminių geismų ar norų, nėra pasiruošę abstrakčiai galvoti, todėl, net grynai gamtinėje plotmėje pasiliekančiam, reikia tam tikro širdies grynumo, kad protas, atsipalaidavęs nuo kliūčių ir apsivalęs, galėtų prieiti prie metafizinių problemų.

Rusų filosofas N. Berdiajev savo veikale "Filosofija svobodnago ducha", teigdamas, kad dieviškas apreiškimas — tai abišalis dievažmogiškas procesas ir dviejų vidiniai giminingų prigimčių susitikimas, daro išvadą, kad Dievybė negali atsidenyti tam, kuriame nėra nieko, kas eitų tos Dievybės pasitikti. Anot jo, apreiškimas prileidžia žmoguje nepasitenkinimą žemesniuuoju pasauliu ir aukštesnio pasaulio ieškojimą, t. y. tam tikrą dvasinį alkį ir troškulį. Iš minėto veikalo matome, kad dvasinio pasaulio troškime, jo ieškime ir Dievybės pasitikti einame kaip tik savo dorovinio gyvenimo tobulinimo pastangomis.

Visa to išvada yra tokia, kad, kovojant už nepagrįstų tikėjimo abejonių pašalinimą sieloje, už tikėjimo nuskaidrinimą ir sustiprinimą dvasioje, reikia, kasdien save nugalint, kovoti

už dorovinio gėrio įsiviešpatavimą mūsų asmeniniam gyvenime. Darome gera, kad gėris virstų mumyse šviesa. Kiekvienas, kad ir mažiausias doras darbas — tai žingsnis tikėjimo stiprinimo darbe. Širdies šventumas — tai geriausias tikėjimo laidas ir sargas. Visiems laikams yra įsidėmėtini iš Notre Dame sakyklos Paryžiuje skeptiškai nusiteikusiems klausytojams Lacordaire ištarti žodžiai: "Kaip jūs galite tikėti, jeigu nesate skaitūs? Skaitybė — tai vyresnioji tiesos sesuo. Pa-

silikite skaitūs vienerius metus, ir aš atsakau už jus prieš Dievą." Šio pasakutinio sakinio yra tokia mintis: pasilikite skaitūs vienerius metus, ir aš nurimsiu dėl jūsų, nes jūs atgausite tikėjimą, o drauge su juo ir pastovų dorą gyvenimą.

Kaip šv. Mišių taurė yra paausuojama iš vidaus, kad galėtų į ją Viešpats nužengti, tai tokio pat vidaus paausavimo gyvenimo šventumu reikia kiekvienam, kuris nori, kad tikėjimo malonė nusileistų į jo dvasią.

J u o z a s M i k u c k i s

DANGUS NESIGAILI GĖLIŲ

Širdy dar menas dvyliktoji
Kančios stotis — stotis mirties,
Bet mirti nustelbė išties
Beribė Kristaus meilė toji.

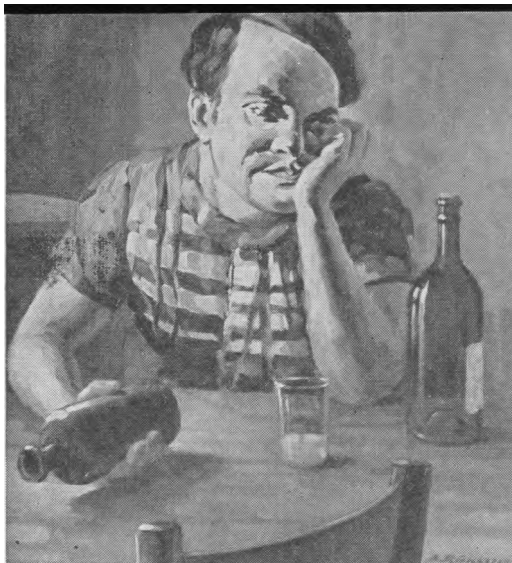
Galingai skrieja Aleliuja!
Atsiliepia aidu aidais,
Ir žemė puošiasi žiedais —
Dangus nesigaili gėlių jai.

Šalin nusivylimo mintį!
Tai kas, kad audros varto —
Juk prisikels žiedai suminti,
Supurvinti nekartą.

Paduos ir priešas priešui ranką —
Pasaulis toksai didis!
Tam žemės ir dangaus užtenka,
Kas žengia nesuklydęs.

Galingai skrieja Aleliuja!
Atsiliepia aidų aidais,
Ir žemė puošiasi žiedais —
Dangus nesigaili gėlių jai.

ANTANAS RŪKŠTELĖ IR BEREIKALINGAS JAUDINIMASIS

Paskutinis lašas

Ši „Laišku Lietuviams“ numeri iliustruojame naujausiais A. Rūkštelės piešiniais. Žinome, kad vieniems tai patiks, kitiems labai nepatiks. Šiuos piešinius mes dedame, ne norėdami jų autorių išreklamuoti ar išgirti, bet taip pat ne norėdami ji išpeikti ir iškritikuoti. Tedaro tai patys skaitytojai. Svarbiausias mūsų tikslas — šia proga tarti porą žodžių apie dabartinius mūsų menininkų ginčus, kurie mums atrodo tušti ir beprasmiški.

Kai kas A. Rūkštelės kūrybą vadina pataikavimu publikai ir išnaudojimu jos patriotinių jausmų. Pirmiausia reikia pasakyti, kad nei dailininkas, nei poetas, nei muzikas negali visiškai ignoruoti publikos ir neatsižvelgti į jos skonį. Jeigu jis kuria ne publikai, o tik sau, tai tegul neruošia meno parodų ir nespausdina savo veikalų, bet tesaugoja juos savo privačiame bute. Juk ir Goethe yra pasakęs: „Kas būčiau be tavęs aš, publika? Visos mano mintys būtų tik savikalba, o mano jausmas — nebylys.“

Jeigu aš esu isitikinęs, kad kito kūryba yra labai menka ir negali nė iš tolo su mano kūryba konkuruoti, tai kam dėl to turėčiau jaudintis? Juk, tur būt, nei

Beethoven nei Mozart, eidami kada nors gatve ir pamatę ant laiptų sėdintį berniuką, grojanti burnine armonika kokią nors liaudies dainelę ar populiarią polkutę, nepradėjo dėl to jaudintis ir keikti to berniuko, kad jis savo elgesiu prisideda prie kultūrinio nuosmukio...

Kaip kam patinka, tegul taip ir piešia. Jeigu mes kovojame už žodžio ir spaudos laisvę, tad dėl ko turėtume drausti piešimo laisvę? Jeigu kam kuri nors paroda nepatinka, tegul jos nelanko, bet kam dėl to jaudintis ir net spaudoje savo susijaudinimą rodyti? Juk kiekviename mieste pasitaiko ir dailės parodų, ir automobilių parodų, ir įvairių prekių išpardavimų — kas kuo labiau domisi, tas ten eina ir žiūri ar perka. Niekas dėl to nesijaudina ir tokio visuomenės elgesio kultūrinio nuosmukio nevadina.

Publikos prievarta kurį nors menininką girti ar peikti nepalengvina. Vieniems labiau patinka džiaz muzika, kitiems — Beethoveno simfonijos. Taip lygiai vieniems patinka vienoki piešiniai, kitiems — kitoki. Bet kuriuos lyginti džiazui ir kuriuos simfonijai — čia vėl gali būti nuomonių skirtumas.

Redaktorius.

RELIGINĖ MŪSŲ

U R I M E nemaža organizacijų, susirūpinusių Lietuvos politine ir socialine ateitimi, turime visą eilę partijų, kurių kiekviena tikisi atgimusią Lietuvą valdyti, taip pat atsiranda asmenų, pasirenkančių profesijas ar mokslo šakas ne tik doleriui užsitikrinti, bet ir pasiruošti būti naudingais Lietuvos kultūrai kelti. Tačiau nedaug yra tokių, kurie rimčiau pagalvotų apie Lietuvos religinę ateitį, o dar mažiau — kurie ką nors šia kryptimi veiktų. Čia nekalbama apie tuos mūsų tautiečius, kuriems religija arba *visai* nieko arba *beveik* nieko nereiškia. Jie, žinoma, randa “svarbesnių” dalykų už religiją, kuriais reikia rūpintis. Bet dauguma lietuvių yra religingi ir tikėjimo reikšmę tiek atskiro žmogaus gyvenimui tiek visai Lietuvos kultūrai supranta, o vis dėlto nesusirūpina savo religinėmis pareigomis atgimsiančiai tėvynei.

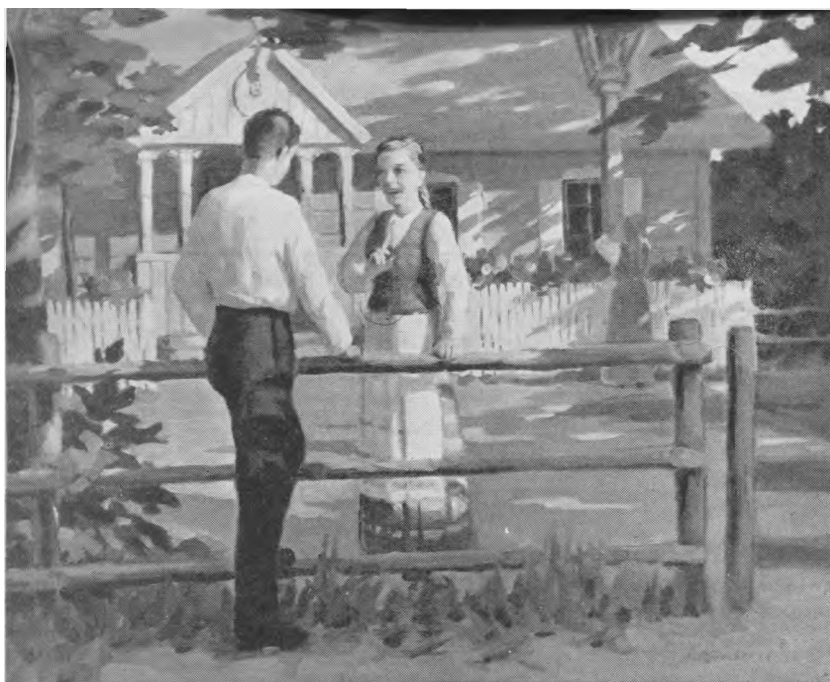
Jeigu mes ir nebūsime pesimistai, turėdami tvirčiausią viltį, kad Lietuva kelsis, bet jokių būdu negalime būti optimistai, pagalvoję apie jos religinę ateitį. Perdėtas optimizmas šioje srityje gali būti kartais labai pavojingas. Sužinoję iš spaudos ar iš laiškų, kad Lietuvoje ir šiais priespaudos laikais susirenka į bažnyčias minios žmonių, mes su pasitenkinimu pagalvojame, kad tikėjimas Lietuvoje dar nėra miręs. Juk panašiai ne vienas pagalvoja ir čia, išeivijoje, aplankęs kokią nors jaunimo organizacijos stovyklą ar rengimą ir pamatęs būrius lietuviško jaunimo. Gal net su ašara akyse savo kaimynui jis pasako: “O vis dėlto Lietuva dar gyva, vis dėlto mūsų jaunimas dar lietuviškas!” Tikrai turime džiaugtis šiais paguodą keliančiais reiškiniais, bet būtų labai pavojinga leistis save jais taip užliūliuoti, kad pradėtum galvoti, jog Lietuvos ateitis yra tokia užtikrinta ir saugi, kad nereikalinga beprasmiškai rūpintis ir bereikalingai eikvoti jėgų. Iš tikrųjų, kas dabartinį mūsų jaunimą iš arčiau pažįsta, labai gerai supranta, kad toji tėvynės meilės ugnis, kuri dar jo širdyje teberusena, gali greitai užgesti, jeigu nebus nuolat kurstoma. Taip pat geriau su dabartine Lietuvos reli-

TAUTOS ATEITIS Juozas Vaišnys, S.J.

gine padėti susipažinus, darosi aišku, kad tikėjimas, kurio dar senesnioji karta nėra užmiršusi, gali būti greitai išrautas iš jaunimo širdžių.

Jeigu dar tėvai Lietuvoje ir moko savo vaikus maldų, jeigu jiems kartais pakalba apie Dievą, tai reikia žinoti, kad mokykloje nuolat varoma ateistinė propaganda ir diena iš dienos yra nuodijamos tos jaunos sielos marksistinės filosofijos nuodais. Net klaidingiausios ir neišmintingiausios idėjos, nuolat pumpuojamos mokykloje ir spaudoje, pamažu gali išmušti iš tiesaus kelio net ir subrendusį žmogų, tad ką bekalbėti apie besiformuojantį jaunimą! Tikėjimo persekiojimas ir religinių praktikų varžymas kartais gali iššaukti priešingą reakciją, t. y. dar didesnę prisirišimą prie religijos, bet paprastai silpnesnius, o tokių yra dauguma, pamažu atitolina nuo tikėjimo.

Tad tikėjimo ateitis Lietuvoje yra labai miglota. Bet gal mes, kai grįšime, galėsime jiems padėti ir jų atšalusį tikėjimą atgaivinti? Juk mes gyvename laisvame krašte, kur tikėjimo laisvė yra iškilmingai garantuota, kur net prezidentai ir senatoriai savo kalbose nuolat mini Dievą. Tiesa, čia Dievas yra dažnai minimas, bet Jo sąvoka labai neaiški. Amerikoje yra labai išsigalėjęs religinis indiferentizmas. Norint parodyti kaip galima didesnę toleranciją, pradedama galvoti ir skelbti, kad visos religijos yra lygios, visos vienodos geros, todėl visai nesvarbu, kurią iš tų kelių šimtų sektų išpažinsi. Stengiamasi būti aukščiau visų sektų ir visų religijų, bet tokiu keliu einant, paprastai atsistojama ne aukščiau visų religijų, o šalia jų, nepraktikuojant nė vienos. Tokie žmonės teorijoje pripažįsta kažkokią neaiškią dievybę, bet praktikoje taip gyvena, lyg jokio Dievo ir jokios religijos nebūtų. Kai Dievas neturi praktiškam žmogaus gyvenimui įtakos, kai užmiršamas Kristaus mokslas, tada ir moralės srityje išigali pragmatiniai bei hedonistiniai principai, skelbiant, kad gera yra tai, kas man naudinga ir malonu. Savo nau-

Kaimynystėje

dos ir malonumų yra ieškoma ir siekiama, nesiskaitant su jokiais priemonėmis.

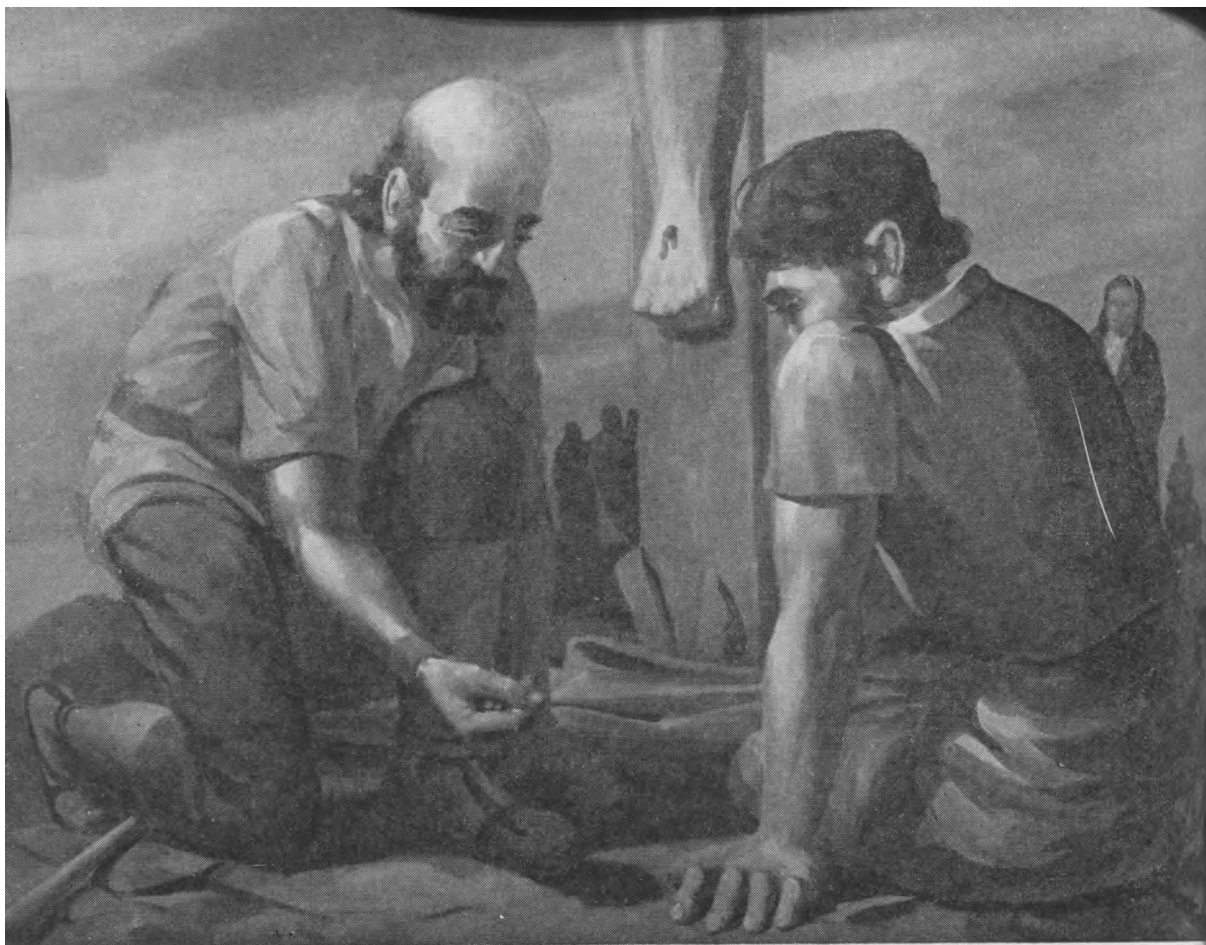
Materialinis gerbūvis čia taip yra garbinamas, kad materializmas yra daug kur užviešpatavęs ir nuslopinęs dvasią. Lengvo žanro spauda, filmai ir televizijos programos propaguoja labai lėkštą gyvenimo būdą be jokių aukštesnių idėjų. O ir tos įstaigos, kurios specialiai rūpinasi idėjų skleidimu, t. y. universitetai, maitina jaunimą klaidingais mokslais. Nekatalikiškus universitetus lankęs jaunimas negali visiškai išvengti neigiamų įtakų, nors namuose ir būtų gavęs gerą išauklėjimą, nors jo religinis gyvenimas būtų tėvų prižiūrimas. Tenka nugirsti iš studentų, kad kai kurie profesoriai net viešai skelbia savo klaidingas idėjas, griauinančias pačius krikščionybės pagrindus. Jau iš keleto studentų teko girdėti, kad viename lietuvių labai lankomame universitete paskaitos metu išėjo kalba apie pagundas. Profesorius labai šaltai pareiškė, kad geriausia kovoti su pagundomis – tai joms pasiduoti, nes kitaip elgdamasis žmogus gali įsigyti visokių psichologinių kompleksų, kenkiančių jo sveikatai ir asmenybei. Dar nėra taip bloga, jeigu *viešai* užpuolama religija ar moralė. Tokiu atveju studentai gali būti priversti pagalvoti ir išsiaiškinti, kur yra tiesa. Bet yra daug blogiau, kai pamažu, nejučiomis yra nuodijamos jaunos sielos klaidingų filosofinių sistemų užkrėstomis idėjomis. Tai ypač yra pavojinga, studi-

Tremtiniai

juojant psichologiją, pedagogiką ir kitus filosofinius ar filosofijai artimus mokslus. Teko sutikti daug studentų, studijuojančių šias mokslo sritis nekatalikiškuose universitetuose, ir beveik be jokių išimčių galima padaryti išvadą, kad visiems yra padaryta didesnė ar mažesnė žala religijos srityje, kad yra sujaukti jų moraliniai principai ir klaidingai pastatyta dvasinių vertybių gradacija. Kai kurie yra tapę beveik ateistai, kiti, nors ir laikosi tikėjime, bet jaučiasi smarkiai sukręsti ir lyg paklydę tamsiame miške. Kai kuriuos net psichiniai paveikia faktas, kad jų šeimoje ir katalikiškoje mokykloje įgytos religinės srities žinios visiškai nesiderina su universitete gautu mokslu. Čia tai tikrai susidaro pavojingi psichologiniai kompleksai, kurie išmuša žmogų iš bet kokios pusiausvyros ir sukelia galvoje idėjinį chaosą.

Dauguma mūsų jaunuolių ir šeimose negauna tvirtų religinių pagrindų, nes ir tėvai, ypač tie, kurie dar Rusijoje yra baigę mokslus, yra negeresnėje padėtyje negu vaikai, nes devynioliktojo amžiaus rusų universitetai buvo persisunkę materializmo ir pozityvizmo idėjomis. Tie mūsų laisvosios Lietuvos inteligentai daugumoje buvo labai liberališkų pažiūrų religijos srityje. Nors Lietuva kartais būdavo vadinama šventąja žeme, bet šį vardą jai užpelnė ne miesto inteligentija, o kaimo artojai. Mūsų inteligentų religinės žinios buvo labai menkos, nes jų nei mokykloje negavo nei vėliau ne-

Burtų metimas dėl Kristaus apsiausto

įsigijo, nes šios rūšies literatūros savo kalba beveik neturėjome, o kitomis kalbomis buvo skaitomi tik romanai ir pasaulietiškujų mokslų veikalai. Skaityti religinę literatūrą buvo ne mada.

Tad dabartinė mūsų religinė padėtis nėra džiuginanti. Ir jaunimas, kuris šiose nepalankiose sąlygose auklėjasi ir bręsta, jeigu ir grįš kada nors į Lietuvą, tai tikrai nebus toji druska, kuri atgaivintų nuo marksistinių idėjų išblėsusį savo brolių tikėjimą.

Bet argi šių liūdnų faktų akivaizdoje mes turėtume beviltiškai nuleisti rankas ir be kovos pasiduoti aplinkos srovei? Argi mes esame bejėgiai ir neturime jokių priemonių tai srovei pasipriešinti? Priemonių, žinoma, yra, tik reikia noro jomis naudotis, nesibijant net vienos kitos aukos ar kokio nors materialinio nepatogumo. Pirmiausia, tie tėvai, kurie supranta religijos reikšmę žmogaus gyvenime ir nenori, kad jų vaikai nueitų religinio liberalizmo ir indiferentizmo klystkeliais, neturėtų net nė galvoti, kad jų sūnui ar

dukrai filosofinės srities studijos nekatalikiškame universitete nesugriau religinio gyvenimo. Todėl arba tų studijų reikia atsisakyti, arba studijuoti tik katalikiškuose universitetuose, kur yra dėstomos su religija suderintos filosofinės sistemos. Aišku, pagrindinė kliūtis čia yra pinigai, nes privačiuose universitetuose reikia paprastai vienu kitu šimtu dolerių daugiau mokėti už mokslą. Tačiau, nors mūsų tautiečiams, dar nespėjusiems kaip reikiant įsikurti, tie doleriai yra labai brangūs, bet vaiko siela jiems turėtų būti brangesnė. Sielai išgelbėti ir amžinai vaiko laimei užtikrinti neturėtų būti per brangi auka, jeigu reikėtų atsisakyti televizijos aparato ar net automobilio. Šita taip aiški tiesa praktikoje yra pamirštama ne vieno net save laikancio už religinius idealus kovojančiu kataliku.

Čia pabrėžiame didelį jaunimo religijai pavojų, studijuojant filosofinius mokslus nekatalikiškuose universitetuose, bet nereikia manyti, kad šiuose universitetuose studijuojantiems kitus mokslus, pvz. inžineriją, chemiją ar mediciną, jau nebūtų jokio pavojaus. Žinoma, pavojus religijai čia nėra toks tiesioginis, bet vis dėlto netikintis profesorius viena kita proga pareikštomis savo ideologijos mintimis, pamažu gali padaryti neigiamos įtakos ypač tiems studentams, kurie mokykloje ar šeimoje nėra gavę tvirtesnio religinio pagrindo. O taip pat tos neigiamos įtakos skverbiasi jaunuolio sielon ir visokiais kitais keliais. Bet turint noro ir dedant šiek tiek pastangų, šias blogas įtakas galima nugalėti. Ypač daug padėti čia gali atitinkama skaityba.

Nė vienam studijuojančiam žmogui nepakanka tų religinių žinių, kurias jis yra gavęs pradžios ar aukštesniojoje mokykloje, nes, toliau studijuojant, kyla įvairių problemų, dažnai surištų ir su religija, kurioms išspręsti reikia aukštesnio religinio išsilavinimo. Nors universitetus lankančiam jaunimui nelieka daug laiko skaitymui, bet vis dėlto reikėtų jo šiek tiek surasti. Juk gilesnis religijos supratimas net ir studijuojantiems kai kuriuos grynai praktiškus mokslus gali daug padėti įvairiuose tų mokslų klausimuose, bet, kas svarbiausia, jis padės atsispirti religijai priešingoms įtakoms ir neleis, kad kitų mokslo šakų problemos nustelbtų religinį gyvenimą. Didelė atsakomybė čia tenka tėvams. Nesvarbu kokio išsilavinimo jie bebūtų, vis tiek jie turi pareigą savo vaikui, net ir universiteto studentui, padėti, patarti, susipažinti su jo dvasiniu gyvenimu ir su jo skaityba. Pažįstu tėvų, tebaigusią vos kelias gimnazijos klases, bet paskui nuolatine gerų knygų skaityba tiek išsilavinusių, kad net universitetą baigusius savo vaikams galėjo duoti gerų patarimų ir ištraukti juos iš religinių bei moralinių klystkelių. Jeigu patys tėvai nesugeba vaikams padėti, tepataria jiems tin-

Taikos konferencijos
užkulisuose

kamą asmenį, su kuriuo galėtų pasikalbėti, ar tinkamą knygą, kurią galėtų paskaityti. Kiekvienoje šeimoje turėtų būti religinio turinio knygų bei žurnalų. Šiam tikslui nereikėtų gailėtis vieno kito dolerio.

Deja, lietuvių kalba religinės literatūros nedaug teturime. Jau-nimas gali puikiai naudotis ir anglų kalba, bet šiek tiek sunkiau yra tėvams. Tačiau yra vilties, kad netrukus susilauksime daugiau reli-ginių knygų ir lietuvių kalba. Neseniai Romoje įsikūrė draugija, kuri yra pasiryžusi netolimoje ateityje išleisti net apie šimtą religi-nio turinio knygų įvairiais svarbiausiais klausimais. Pasiryžimas sveikintinas, bet kažin kaip bus su jo įvykdymu. Iki tų žadėtų kny-gų sulauksime, būtų labai naudinga, jei kas pasiryžtų išleisti bent eilę brošiūrėlių aktualiais religiniais ir moraliniais klausimais. Šie klausimai kartais yra panagrinėjami ir kai kuriuose mūsų žurna-luose, tik gaila, kad kaip mūsų knygos, taip ir periodinė spauda teturi labai maža skaitytojų. Kai kurios knygų leidyklos jau galvo-ja likviduotis, panaši mintis kartais ateina ir žurnalų bei laikraš-čių redaktoriams ar leidėjams. Kai kas pasako, kad mūsų žurnalai yra neįdomūs, bet čia yra ne vien redaktorių kaltė. Mes turime ne-maža įvairių sričių specialistų, baigusių universitetus ir įsigijusių net doktoratus, kurie tas žinias laikosi tik sau, bet neduoda kitiems, parašydami kokį nors straipsnį. Tai yra lyg tos statinės, pilnos ge-

riausio vynu, bet jose nėra kraniukų, todėl tuo vynu niekas negali pasinaudoti. Tie žmonės, eidami išpažinties, gal pasako, kad kartais pamiršo ryto ar vakaro maldas, kartais prieš valgį ar po valgio nepersięgnojo, bet jiems neateina nė į galvą pasisakyti daug didesnius nusikaltimus, kad neatliko savo pareigos tautai ir visuomenei, tokiu būdu nusidėdami ir prieš Dievą.

Mes turime įsisteigę romanų ir kitokių veikalų premijų, kurios paskatina rašyti. Tai yra gerai. Bet dar labiau mums dabar yra reikalinga rašyti ir leisti religinio turinio knygas, kad neparvažiūtume į Lietuvą tuščiomis rankomis. Romanų ir ten rasime, bet religinių veikalų nebus, nes juos rašyti ir leisti yra uždrausta.

Dar sugrįždami prie svarbiausių žmonijos auklėtojų — tėvų, norime pabrėžti, kad jie stengtųsi rūpintis religiniu ir moraliniu vaikų auklėjimu nuo pat mažens. Mažam vaikui įdiegti principai dažnai turi įtakos visam jo gyvenimui. Reikia nebijoti šios šalies rimtų auklėtojų siūlomų naujų moralinio auklėjimo metodų, kurie Lietuvoje nebuvo įprasti. Ten buvo visai kitokios sąlygos, todėl ir dora šiaip taip išsilaikydavo net be tėvų auklėjimo. Bet čia, jeigu vaikas kai kurių reikalingų žinių laiku negaus iš tėvų, tai tuoj labai grubiu būdu jas sugadintas ir iškreiptas gaus iš gatvės, iš filmų ir iš spaudos.

Tad stenkimės religijos bei moralės srityje ir patys šviesti ir jaunimą šviesti. Rankiokime šios rūšies šviesos spindulėlius, kurių netrūksta ir svetimose šalyse, kad, grįžę į Lietuvą, jais galėtume apšviesti savo brolius, ištroškusius ir šviesos ir tiesos.

Praeityje ...

KRIKŠČIONYBĖS KELIAS LIETUVON ZENONAS IVINSKIS

XV. Krikštijimo atbaigimas Žemaičių žemėje

Ž E M A I Č I Ū krikšto istorijoje buvo reikšmingas posūkis, kai Konstancos susirinkimas, išklausydamas Jogailos ir Vytauto bei pačių žemaičių prašymus, pasiuntė į ordino ginčijamą kraštą Vilniaus ir Lvovo vyskupas. Veltui kryžiuočiai norėjo tai misijai priskirti savo atstovą, o busimąją vyskupiją pajungti Rygos arkivyskupui. Žemaičių skundas buvo taip sujaudinęs klausytojus, kad vienas žymiųjų susirinkimo narių, Ragūzos kardinolas Jonas Dominici, susigraudinęs pareiškė norą vykti į Žemaičius apaštalauti. Jį lydėti buvo pasisiūlę du vyskupai ir trys pranciškonai. Tačiau kardinolui Dominici išvykti atsirado įvairių kliūčių, prie kurių paruošimo prisidėjo ir ordinas, kuris Žemaičiams nukariauti buvo praliejęs tiek daug kraujo. Kai Konstancos susirinkimas iš naujo ėmė svarstyti Žemaičių klausimą, kryžiuočiai bandė vėl įtikinti, kad jie turi priklaustyti Rygos arkivyskupui. 1416 metais į Žemaičius buvo pasiūsta antroji delegacija, kuri pabaigė Vytauto ir Jogailos pradėtą krikščioninimo darbą.

Nelaukdamas pasirodant Lvovo arkivyskupo, Vilniaus vyskupas Petras Jastrzębiec dar 1416 m. gale su keliais Vilniaus kunigais nuvyko į Žemaičius ir ten sėkmingai apaštalavo. Kaip Jogaila savo raštu 1417 m. sausio 2 d. Konstancos susirinkimui pranešė, tik bajorų spalio mėn. buvo pakrikštyta apie du tūkstančiai. Gal būt, tas skaičius yra perdėtas, bet vis dėlto katalikams bajorams suteiktosios privile-

gijos buvo didelis paskatinimas būriais krikštytis. Kai 1417 m. vasarą abu aukštieji Konstancos delegatai drauge su Vytautu nuvyko į Žemaičius, juodu čia dar pasidarbavo tris mėnesius, pakrikštydami daug vyrų, moterų ir vaikų. Tada buvę pakrikštyta apie du trečdaliai visų gyventojų. Apie tų dviejų įgaliotų dignitorių darbą Žemaičiuose žinome iš plataus judviejų pranešimo, rašyto susirinkimui iš Trakų pilies 1417 m. spalio 24 d. ir Konstancoje viešai paskaityto 1418 m. vasario 1 dieną. Kai Vytautas 1417 m. rudenį, jau baigiant krikštijimo darbą, vėl atvyko į Žemaičius, jis pats parinko vyskupijos buveinei vietą — kryžiuočių dažnai lankytus Medininkus. Susirinkimo delegatai ten pašventino katedros bažnyčią, paskirdami ją Švenč. Trejybės, Dievo Motinos Marijos, apaštalo Petro ir Povilo ir šv. Aleksandro garbei. Įdomu, kad pradžioje Vytautas naujajai vyskupijai dar neužrašė jokių žemių, o tik pasižadėjo iš savo išdo vyskupo išlaikymui mokėti po 50 markių, po 10 statinių kviečių ir 10 statinių medaus.

O kiekvienam kanauninkui, kurių prie naujos katedros turėjo būti šeši, mokėjo po 10 markių ir visiems drauge 60 statinių kviečių ir 10 statinių medaus. Ir Jogaila vyskupui skyrė kasmet 60 markių. Ano meto sąlygose šitoks ekonominių vyskupijos reikalų sutvarkymas buvo pilnai suprantamas. Vytautas Medininkų vyskupu pasiūlė Vilniaus katedros kleboną Motiejų iš Trakų, kuris paties Vytauto teigimu gerai mokėjęs lietuviškai. Motiejus buvo konsekruotas Medininkų vyskupu 1417 m. spalio 24 dieną.

Iš autentiškų šaltinių matyti, kad Medininkų vyskupijos steigimo metu Žemaičių žemėje jau buvo viena kita parapijinė bažnyčia su vyskupo paskirtais klebonais. Dugošo kronikose rašoma, kad apie 1417 metus Žemaičiuose buvę apie dvylika Jogailos pastatytų bažnyčių, t. y. po vieną kiekvienoje apskrityje. Vysk. M. Valančius, greičiausiai remdamasis kronistu Strykovskiu, kuris savo žinias sėmė iš Dugošo, teigia, kad jau 1416 metais Jogaila liepęs pastatyti bažnyčias šiose Žemaitijos vietose: Viduklėje, Kaltinėnuose, Kelmėje, Raseiniuose, Luokėje, Ariogaloje, Veliuonoje ir Kražiuose. Tačiau iš kitų dokumentų žinome, kad, pvz., Veliunos bažnyčia buvo įkurta ir žemėmis aprūpinta ne Jogailos, o Vytauto, ir ne 1416 m., o 1421. Iš tikrųjų Žemaičių krikščionintojas ir parapijinių bažnyčių statytojas yra buvęs ne Jogaila, o Vytautas. Nors Dugošas stengiasi Vytauto vaidmenį nutylėti, bet jis yra aiškus iš įvairių dokumentų, surištų su vyskupijos steigimu. Jie beveik visi yra arba Vytauto rašyti, arba kalba apie jo krikšto reikalą atliktus žygius. Konstancos įgaliotiniai apie Vytautą savo apyskaitoje sako, kad jis buvęs šio švento darbo pradininkas ir tvarkytojas — "inceptor et director". Įvertindamas Vytauto ir Jogailos nuopelnus Katalikų Bažnyčiai Konstancos susirinkime išrinktasis popiežius Martynas V 1418 m. paskyrė juodu visų Lietuvos ir Rusijos žemių apaštališkaisiais vikarais žemiškuose dalykuose — "in temporalibus".

Su Žemaičių krikštu turėjo išnykti paskutinė pagonybės salelė rytiniame Pabaltijyje. Kai Konstancos susirinkime iškilmingų pamaldų metu buvo paskaitytas įgaliotų vyskupų pranešimas apie Žemaičių krikštą, imperato-

rius Zigmantas Liuksemburgietis net verkęs iš džiaugsmo. Žemaičiams pagaliau buvo atėjusi "laiko pilnybė". Jų skunde susirinkimui kaip tik buvo paminėtas šis žinomas šv. Povilo posakis, kuris turėjo reikšti, kad jau pri-noko laikas ir atkakliesiems žemaičiams, ir jie turėjo būti pakviesti prie amžinosios Kristaus ugnies aukuro.

Bet Žemaičių krikšto istorijoje pina-si ir šviesūs ir tamsūs momentai. Ge-ras išpūdis vos nebuvo pagadintas Žemaičių sukilimo, įvykusio 1418 m. vasarą Raseinių, Medininkų ir Knitu-vos srityse. Paties Vytauto žodžiais, ten sukilo prasti žmonės ir valstiečiai, kurie buvo atiduoti tarnauti bajorams ir kilmingiesiems. Ordino kronistas Posilgė su pasitenkinimu rašo, kad seno vilko esą negalima pakeisti. Taip atsitikę ir su žemaičiais, kurie sudegi-nę bažnyčias, išvarę vyskupą ir kunig-us. Tačiau toji žinia yra tendencinga. Vytauto laiškas ordino magistrui nie-ko nemini nei apie bažnyčių deginimą, nei apie dvasiškių išvaramą. Šis suki-limas, kurio vadą Vaitenį ir jo drau-gus Vytautas įsakė nubausti mirtimi, buvo socialinio charakterio. Galėjo čia būti ir politikos, sąryšų su ką tik iš kalėjimo pabėgusiu Švitrigaila, ku-ris Vytautui darė visokių sunkenybių.

Nors galutinai dar nebuvo išspręs-tas politinis Žemaičių priklausomybės klausimas, tačiau 1421 m. Vytautas sudarė Medininkų vyskupijai ekono-minius pagrindus, užrašydamas kelio-se vietose nejudomo turto, žemių, joms priklausomų valstiečių, ežerų. Taip Medininkų vyskupija, šalia Vytauto įkurtų slaviškų Lucko, Vladimiro, Ka-mieneco diecezijų, jau nekalbant apie Vilniaus vyskupiją, turėjo sudaryti at-skirą bažnytinę nepriklausomą provin-ciją. Vis dėlto Vytautui tai nepasisekė.

XVI. Žemaičių vyskupijos vystymasis
XV amžiuje

Sumanusis vyskupas Motiejus Trakiškis neilgai valdė Medininkų vyskupiją. 1421 m. *pabaigoje* mirė Vilniaus vyskupas Petras, kuris buvo daug prisidėjęs ir prie Medininkų katedros įsteigimo. Vytautui ir Jogailai patariant, Motiejus buvo perkeltas į Vilnių. Apie tai kalba popiežiaus Martyno V bula (1422 m. gegužės 4 d.). Taip Motiejus Trakiškis pirmasis pradėjo eiti tuo keliu, kuris vėliau tapo lyg nerašytas įstatymas. Žemaičių vyskupu būdavo skiriamas koks nors sostinės kapitulos prelatas, bet, vos tik tapdavo laisva Vilniaus vyskupo vieta. Žemaičių vyskupas skubėdavo užimti žymiai reikšmingesnę vietą Gedimino mieste, tokiu būdu palikdamas galimybę kitam Vilniaus prelatui užsidėti mitrą Medininkų užkampyje. Tokiu keliu yra eję daugelis Žemaičių vyskupų.

Apie Motiejų Trakiškį dar yra žinoma, kad jis, būdamas Vilniaus vyskupu, stipriai palaikė Vytauto politinius žygius ir jo užsimojimus vesti savarankišką politiką. Jis taip pat buvo Vytauto karūnacijos šalininkas, o prie Kazimiero vėliau vadovavo didikams, kurie gynė Lietuvos teises prieš lenkus. Motiejus reikalavo, kad kunigai išmoktų lietuviškai ir žmonėms suprantama kalba į juos kreiptųsi. Nemokantiems lietuviškai labai nenoromis duodavo kunigo šventimus ir jų beveik neskirdavo klebonais.

Nauju Žemaičių vyskupu 1423 m. rugpiūčio 6 d. buvo paskirtas Trakų klebonas Mikalojus Romedanskis, apie kurį Vytautas rašė Martynui V, kad jis mokas lietuviškai. Motiejui Trakiškiui persikėlus į Vilnių, dar reikėjo laukti pusantrų metų, kol iš Romos atėjo reikalingas paskyrimas.

1423 m. pradžioje Vytautas klausė popiežiaus Martyno V, kokios priežastys galėjo sutrukdyti naujo vyskupo paskyrimą, taip svarbų naujai pakrikštytų žemaičių religiniam sustiprėjimui. Kad tas paskyrimas buvo nudelstas, priežasties reikia ieškoti fakte, jog tik 1423 m. kovo mėn. 30 d. imperatorius Zigmantas, kuris visą laiką simpatizavo vokiečių ordinui, pagaliau noroms nenoroms sutiko su Melno taikos nuostatais, kuriais Žemaičiai 1422 m. buvo priskirti Lietuvai. Žemaičių kraštas iki tol buvo turėjęs didelių politinių sunkumų. Tačiau ir 1423 m. rugpiūčio 6 d. paskyrimu Medininkų vyskupo klausimas nebuvo baigtas. Romedanskis tebuvo konsekruotas 1427 m., nes tik tada jis gavo leidimą būti konsekruotu. Popiežiaus naujam Žemaičių vyskupui nurodė, kad savo priesaiką jis turi nusiųsti Gniezno arkivyskupui, turinčiam metropolito teises Medininkų vyskupijoje. Iš šito popiežiaus pasakymo aiškėja vyskupijos teisinė padėtis. Ji, kaip ir Vilniaus vyskupija, buvo subordinuota Gniezno metropolijai. Kol vyskupijos teisinė padėtis nebuvo paaiškėjusi, naujasis Medininkų vyskupas nebuvo konsekruotas.

Iš Vytauto rašto Romai matome, kad jis apie naują Žemaičių ganytoją buvo labai geros nuomonės. Valdovas pabrėžė, kad Mikalojus savo elgesio ir išsilavinimo atžvilgiu esąs visai be priekaištų dvasiškis. Jėzuitas Koje-lavičius vėliau minėjo, kad jis buvęs gerai susipažinęs ir su teologijos mokslais.

Nugalėjęs visas formalines kliūtis, Romedanskis vis tiek negalėjo ilgai savo vyskupijoje dirbuotis, nes tarp Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Švitrigailos ir naujo kandidato į sostą Zigmanto Kęstutaičio užėjo aštrus vidaus

prie šeimos židinio

P A V Y D A S SOFIJA STASIŠKIENĖ

A V Y D A S yra viena didžiausių žmogaus ydų. Ją turi kiekvienas, tik viename ji pasireiškia stipriau, kitame silpniau. Pavydą galima pastebėti jau tame mažutyje sutvėrimėlyje, kuris tik pradeda žengti pirmuosius žingsnelius. Žiūrėk, mamytė pasiėmė iš lopšio jo mažąją sesytę — jau ir jis prisistato, stumia sesytę ir pats taisosi patogiau atsisėsti ant mamytės kelių, o jei mamytė į jį neatkreipia dėmesio, tai ir ašarėlės pasirodo.

Auga individas, auga ir pavydas. Pavydima daug ko: lėlės, knygos, išvaizdos, pasisekimo, turto, užimamos visuomenėje vietos, bet daugiausia gyvenime pavydima meilės. Iš čia kyla didžiausios gyvenimo tragedijos. Kasdien laikraščiuose skaitome apie įvairius nusikaltimus. Per daug nesklysime sakydami, kad dauguma jų — pavydo vaisius.

Kartais yra sakoma: nemyli, jei nepavydi. Vargšai tie išimylėjėliai, kurie savo meilę pavydu matuoja! Jau kai

karas, kurio metu vyskupas mirė. Jo įpėdiniu 1436 m. buvo paskirtas Vilniaus kapitulos kanauninkas lietuvis Jokūbas, apie kurį labai maža nežinoma. Po jo pasidaro visai neaišku iki Vilniaus dekano lietuvio Baltramiejaus Sverinkevičiaus paskyrimo 1471 metais. Kas buvo Medininkų vyskupas tuos 35 metus, iš Vatikano archyvų negalima sužinoti. Tai rodo, jog tada dar nebuvo tvirtos bažnytinės organizacijos, kuri palaikytų pastovius ryšius su Roma. Tik nuo 1471 m. jau nėra jokių abejonių nei dėl datų, nei dėl vardų, nes vyskupas tvirtinantieji šaltiniai yra net kelių rūšių.

Ką galima būtų pasakyti apie tą neaiškų tarpą po Jokūbo paskyrimo?

Valančius mini mozūrų Baltramiejų iš Pultusko, kuriam nesisekė sugyventi su žemaičiais, ir lietuvių kilmės Jurgi, mirusį 1464 metais. Jo įpėdiniu buvęs lenkas Motiejus, kuris septynerius savo ganytojavimo metus rūpinęsis pašaukimais į kunigus. Nesant kitokių galimybių, Motiejus, kuris buvo mokęsis Italijoje, kandidatus į kunigus liepęs mokyti vyskupo namuose Varniuose, o jis pats sau buveine pasirinkęs gražiuosius Alsėdžius. Minėtieji trys dvasiškiai, atrodo, gavę nominaciją į Žemaičių vyskupus iš Kazimiero Jogailaičio, nesirūpino gauti paskyrimo bulos iš Romos. Tokiu būdu Vatikano archyvuose apie juos nėra jokių pėdsakų.

meilėje pasirodo pavydas, tai ženklas, kad ta meilė eina prie galo ir jau laikas dairytis kitos draugės ar kito draugo. Nežadėk savo draugei per daug, neduok per daug vilčių ateičiai, kad netektų gailėtis. Bręstančio jaunuolio skonis dažnai keičiasi, tuo pačiu keičiasi ir draugė. Kuri anksčiau taip patiko, kad tykodavo tik su ja pašokti ir pakalbėti, o dabar nenori nė į tą pusę pažiūrėti. Ta mergaitė, gavusi tiek daug pažadų, pynusi tiek daug svajonių, mato jį susidomėjusį kita. Jaučiasi esanti paniekinta, verda joje pavydas, kyla noras atkeršyti, juk dėl ko tik ji turi kentėti? Bet čia imk ir parodyk jam, kad tau jis visai neįdomus, ir tu pamatysi — praeis kiek laiko, ir tikrai gailėsiesi, kad pirmiau taip jo troškai, tiek apie jį galvojai. Pavydą reikia pažaboti, nes kitaip — jis virsta liguistumu. Šv. Jonas Auksaburnis sako: "Kaip kandis ėda drabužį, taip pavydas graužia žmogų."

Praėjusią vasarą taip įvyko, kad žmona su vyru negavo drauge atostogų. Atostogaujantį vyrą pakvietė jo draugai keletai dienų atvažiuoti pas juos į paežerę pailsėti ir pažvejoti. Vyras išvažiavo. Žmona, pasilikusi namie, niekaip negali užmiršti, kad ten taip pat atostogauja toji simpatinga Marytė. Grįžta išvargusi iš darbo, atsigula, bet negali užmigti. Vis rodos mato Marytę, beflirtuojančią su jos vyru, mato juodu laiveliu besiirstančius, ir dar daug ką mato. Rytą eina į darbą skaudančia galva, darbas nesiseka. Grįžta namo, ir vėl tos pačios mintys. Ir taip visa savaitė be poilsio.

Grįžta vyras pailsėjęs, linksmas, saule įdeges, bet vos bepažįsta savo žmoną: taip ji sumenkusi, tokia nervinga, kad net baisu. Jis pasakoja savaitės įvykius, o ji taip ir laukia, ar kas

nepatvirtins jos įtarimų. Užteko išgirsti Marytės vardą — tuoj ašaros ir isterija. Suprato vyras savo žmonos sumenkimo ir nervingumo priežastį, bet įtikinti negalėjo, kad ten nė aguonos grūdo to nebuvo, ką jos fantazija sukūrė. Nemieli jam pasidaro namai ir, užsimiršimo ieškodamas, suranda kelią į smuklę.

Kita žmona su savo vyru ruošėsi išeiti į svečius. Ji labai nervinasi, dėl ko jis taip rūpestingai apžiūri savo rūbus ir šukuoseną. Atėjus į pobūvį, vis jį seką: su kuo jis kalbasi, kam nusišypso, kam komplimentą pasako. Kartą jos nervai neišlaiko, ir įvyksta čia pat reakcija — išlieja stikliuką degtinės į šalia jos vyro sėdinčios ponios rūpestingai išdažytas akis... Kiek po to atsiranda bereikalingų kalbų, pajuokos, kiek karčių dūmų namuose! Bijodamas įkyrių ir visai nepagrįstų priekaištų, jis vengia bet kur su ja išeiti.

Viena ponija buvo tokia pavydi, kad neleisdavo vyro į kiną, nes bijodavo, kad jis ekrane nepamatytų savo mėgiamos kino žvaigždės. Ir kaip kartais ji dėl to savo pavydo apsijuo-kina! Vieną kartą, gražų sekmadienio popietį, visa šeima nutaria išvažiuoti į gamtą. Kelyje vienas vaikų paduoda mamytei lūpų pieštuką, rastą automobilyje. Ji žiūri — tai ne jos! Neklauskite, kas atsitiko. Ne tik gražusis popietis buvo sugadintas, bet jau atrodė, kad ir gyvenimo nebėra. Aplakstomos draugės ir kaimynės, patikrinama lūpų spalva, bet kaltininkės vis nebėra. Vakare skamba telefonas. Vyro sesuo klausia, ar jis automobilyje neradęs jos lūpų pieštuko, nes ji spėjanti, kad bus jį ten palikusi, kai ją rytą pavėžino iš bažnyčios. Įtempimas šeimoje atslūgsta, bet kartėlis pasilieka. Tokioje šeimoje daug džiaugsmo ir santaikos nerasi.

AR IŠPAŽINTIS REIKALINGA?

A. KEZYS, S. J.

IŠPAŽINTIS, arba atgailos sakramentas, yra reikalinga dėl svarbios teologinės priežasties — per išpažintį žmogus gauna nuodėmių atleidimą. Bet šis sakramentas yra reikalingas ir dėl psichologinių priežasčių. Nors dauguma šio meto psichologų ir psichiatrų išpažinties, kaip sakramento, netiki (jau vien dėl to, kad netiki Dievu), tačiau praktikoje jie vartoja tokius gydymo metodus, kurie yra labai panašūs į Katalikų Bažnyčios sakramentalinę išpažintį. Šie jų metodai yra gana sėkmingi psichinių ligų gydyme, ir todėl savotiškai įrodo ir katalikiškosios išpažinties sėkmingumą bei naudingumą žmogaus gyvenime. Šiame straipsnyje apie tuos metodus ir pakalbėsime.

Psichinei žmogaus pusiausvyrai atstatyti šiandieninėje psichoterapijoje yra vartojami įvairūs gydymo metodai: sedatyvai, elektros šokai, psichodramos, psichoanalizė ir t. t. Vienas tokių metodų, labai plačiai vartojamas moderniojoje psichiatrijoje, yra paprastas paciento išsikalbėjimas. Kam nėra tekę su šitokia gydymo technika susidurti, tam, gal būt, yra sunku įtikėti, kad vien kalbėjimas gali pagydyti žmogų nuo psichinių ligų. Kaip išsikalbėjimas veikia psichoterapijoje, paaiškinsime, papasakodami dr. Breuerio, Freudo pirmtako, beveik atsitiktiną jaunos merginos Onos O. pagydymą nuo isterijos. Šis atsitikimas buvo vienas iš pirmųjų modernios psichiatrijos atradimų, kuris pa-

Jeigu kada nors ir užverda pavydas tavo širdyje, bet neparodyk jo savo vyrui, verčiau į viską pažiūrėk su humoru, o paskui gal tikrai dėl to pasijuoksi, kai pamatysi, kad tam pavydui nebuvo jokio pagrindo. Džiaukis, kai kita tavo vyrą pagiria; didžiuokis, kad kitas tavo žmoną pašokdina. Jeigu kartais jai ir ranką pabučiuotų —

nepavydėk, juk visokių papročių žmonėse esama.

Šeimoje reikia turėti daugiau pasitikėjimo vienas kitu, tada ir pavydui nebus kur bujoti. Ugdant pasitikėjimą, savaime nyks pavydas, kuris visai be jokios rimtos priežasties jau išardė ne vieną šeimą arba labai apkartino jos gyvenimą.

is bažnyčios

dėjo pagrindus tolimesniems tos srities laimėjimams. Nors jis neatstovauja visų psichoterapijos sričių, tačiau bent dalinai pavaizduos vieną iš pagrindinių priemonių psichinei sveikatai atstatyti.

1880 metais jauna dvidešimt vienerių metų mergina Ona O. atėjo pas savo gydytoją dr. Breuerį Vienoje. Jos dešinė ranka buvo suparaližuota, turėjo vandens fobiją, negalėjo taisyklingai kalbėti, buvo pamiršusi savo gimtąją vokiečių kalbą ir tekalbėjo angliškai. Ji išvystė šiuos simptomus, besirūpindama savo sergančiu tėvu, kuris po ilgos ir sunkios ligos pagaliau mirė. Nustatęs, kad Onos liga buvo isteriškos prigimties, dr. Breueris bandė iš pradžių ją gydyti hipnotizmu, bet tas nepadėjo. Tačiau jis pastebėjo, kad ligonė kartas nuo karto sumurmėdavo kažkokius nesuprantamus žodžius. Daktaras juos pasižymėjo ir hipnozės metu ligonę klausė, ką tie žodžiai reiškia. Ona prisiminė jų kil-

mę. Hipnozės pagalba Ona ne tik papasakojo su tais žodžiais susijusius įvykius, bet ir giliai pergyveno tada jaustus vidinius konfliktus ir skaudžias, neišreikštas emocijas. Dažniausiai tai buvo nelaimingos mergaitės kova su savo jausmais, kurie galingai priešinosi pareigai rūpintis sergančiu tėvu. Iš mandagumo tėvui ji niekad neparodė tikrųjų savo jausmų. Tik hipnozės metu jos emocijoms buvo duota pilna laisvė. Po kiekvieno tokio sielos atvėrimo, Ona kažkodėl jausdavosi daug geriau. Daktaras tai pastebėjo ir teisingai pradėjo galvoti, kad tarp jos ligos ir emocinio vadžių atleidimo buvo tam tikras ryšys. Ona jam vieną kartą tarė: "Daktare, jei jūs tik leistumėte man kalbėti, ir jei aš tik galėčiau papasakoti, kaip mano ligos prasidėjo, man atrodo, kad mes šio to atsiektume." Daktaras sutiko, ir ji pasakojo jam apie viską, kas gulėjo jai ant širdies. Kiekvieną kartą ji jausdavosi geriau. Kai daktaras vieną kartą manda-

giai pasakė, kad jos kalbos atima jam daug brangaus laiko, pacientė iš anksto užsiprašydavo dar vieną "kalbėjimo valandą". Simpatiškas gydytojas kantriai klausydavosi vargšės merginos vaitojimų ir pagaliau pamatė savo kantrybės vaisius – palaipsniui dingo visi isterijos simptomai. Ar nebuvo keista? Prieš tai jis pats davė jai visokių vaistų, kitas neurologistas gydė ją karštomis ir šaltomis voniomis, trečias bandė ją elektra pagydyti, o dabar sveikatą jai grąžino paprastas išsikalbėjimas!

Rankos paralyžių, pvz., šitaip pagydė. Pritaikydamas tik ką suprastą principą, kad tarp fizinio isterijos simptomo ir neišreikštos emocijos yra tam tikras ryšys, jis bandė atrasti kiekvienos ligos emocinę pradžią. Iš Onos pasakojimo jis sužinojo, kad rankos paralyžius prasidėjo vieno baisaus sapno metu. Ona sapnavo, kad juoda gyvatė išlindo iš sienos ir lipo į jos lovą. Ji bandė ją ranka nubaidyti, bet ranka buvo nutirpus. Pažvelgus į tą ranką, pamatė, kad jos pirštai buvo pavirtę į mažas gyvates. Šitas vaizdas Oną taip išgąsdino, kad nuo to laiko ji negalėjo rankos pajudinti. Nors nebuvo jokios organiškos priežasties, Ona nevaldė rankos ilgą laiką. Grynai psichinė nuotaika pavirto į kūnišką simptomą. Dr. Breueris leido Onai apie šitą sapną dažnai kalbėti ir kalbėti, kol pagaliau ji apsibrato su mintimi, kad tai buvo tik sapnas, o ne realybė. Pats gydytojas pakartotinai aiškino, kad jos rankos paralyžius buvo jos pačios įsivaizduotas. Palaipsniui Ona pradėjo ranką valdyti, ir paralyžius dingo. Panašiais pasikalbėjimais buvo pagydyti ir kiti trūkumai.

Iš šio atsitiktino eksperimento dr. Breueris išvystė naują gydymo metodą, kurį pavadino: "gydymas kalbėji-

mu". Dabar mokslškai jis yra vadinamas psichokatarese. Nesigilinsime į kitas šios teorijos tezes, o tikrai pakartosime, ką jau anksčiau sakėme, būtent, kad vienas iš svarbiausių šitos psichoterapijos metodų yra paciento kalbėjimas apie visa tai, kas guli jam ant širdies. Kalbėjimas teigiamai veikia į jo psichę, atpalaidodamas ją nuo neišnaudotos emocinės energijos ir nurodydamas pasąmonėje glūdinčias liguistumo šaknis. Kad šis metodas tikrai yra sėkmingas, yra aišku ir iš dr. Breuerio eksperimento ir gali būti patvirtinta iš daugelio kitų pagydytųjų, kurie ir šiandien vyksta įvairiose psichoterapijos klinikose.

Šituo gydymo būdu modernioji psichoterapija yra panaši į Katalikų Bažnyčioje nuo amžių vartojamą atgailos sakramentą, kur išsikalbėjimas apie savo dvasines problemas vaidina svarbią rolę. Eidamas išpažinties, žmogus padaro sąžinės sąskaitą, perguldodamas savo praeities klaidas ir nuodėmes. Išpažintyje nekalba apie kasdieninius, nevertus dėmesio atsitikimus, bet apie tai, kas guli jam ant širdies ir ką žino esant kalte. Jau pats savo dvasios žaizdų atskleidimas suteikia žmogui aiškios ir apčiuopiamos naudos. Po geros išpažinties jis pasijunta lyg išlaisvintas paukštis, kuris iš naujo pajunta savo sparnų galią, ir pakyla skrajoti po erdves. Šis laisvės jausmas būtų neįmanomas be nuodėmių atleidimo (apie kurį kalbėsime kita proga), bet psichologiškai kalbant, už jį dalinai yra atsakingas ir pats išsikalbėjimas. Tiesa, kad sakramentalinėje išpažintyje daug kalbėti žmogui paprastai netenka. Ilgesnės išpažintys yra nedraudžiamos, tačiau laiko atžvilgiu jos neprilygsta jokiai psichoterapijai. Bet išpažintyje laikas nėra taip svarbus. Tai yra dėl to, kad išpa-

EPISKOPALŲ MINISTERIS TAMPA KATALIKU

DR. JUOZAS PRUNSKIS

ŠVENTASIS Augustinas kartą yra pasakęs: "Mano kūnas semiasi gyvybę iš sielos, o mano siela gyvena iš Tavęs, Viešpatie!" To sielos gyvenimo ieškojimas galvojančiam žmogui yra nenurimstas akstinas ieškoti tikrojo Dievo. Tarp tokių ieškotojų užtinkame ir amerikietį Irwin St. Iohn Tucker. Jis buvo čikagietis, episkopų dvasiškis, rašytojas, paskaitininkas, kompozitorius, redaktorius. Šis jo kultūrinės veiklos platumas ir įvairumas rodo, kad tai talentingas žmogus.

Jo tėvas net 56 metus buvo episkopų dvasiškis Mobile mieste. Jo dėdė buvo Kristaus bažnyčios rektorius tame pačiame mieste. Du jo broliai buvo episkopų dvasiškiai ir net trys pusbroliai — vyskupai. Ir pats Irwin Tucker buvo 42 metus episkopų dvasiškis. Tame laikotarpyje 27 metus buvo šv. Stepono bažnyčios rektorius Čikagoje. Taip pat jis buvo šių laikraščių redaktorius: "Christian Socialist", "Protestant Voice" ir "Light from the East". Jis mokė aramųjų kalbą, skaity-

žinties kalbėjimas nesiekia pirmoje eilėje atrasti sąmonėje glūdinčių psichinės ligos šaknų, o tik išpažinti sąmoningai padarytą klaidą ir gauti tos klaidos atleidimą. O tam užtenka ir trumpo laiko. Be to, išpažintis yra skirta psichiškai sveikiems žmonėms, kuriems nėra reikalo leisti į ilgas kalbas, ieškant galimų psichinių pakrikimų. Kas sveikas būdamas reguliariai atlieka išpažintį, tas neretai užbėga už akių ir rimtai ligai. Juk daug psichinių ligų ir kyla iš ilgai užsigulėjusios ir dėl nesirūpinimo pritvinku-

sios emocinės voties. Reguliariai atliekama išpažintis suteikia žmogui progą atleisti įtemptą lanką ir pakvėpuoti dvasine laisve ir ramybe.

Nors, kaip sakėme, išsikalbėjimas nėra svarbiausioji išpažinties dalis, tačiau žinodami, kad modernusis mokslas yra įrodęs išsikalbėjimo teraputinę naudą, turime žiūrėti į išpažintį su pasitikėjimu ir, kai suspaudžia sielą skausmas dėl papildytos nuodėmės, nebijoti artintis prie jos gaivinančio tribunolo.

davo paskaitas iš istorijos, teologijos, liturgijos ir ekonomijos. Yra parašęs dramų, poezijos ir sukomponavęs muzikos kūrinių. Tarp jo išleistų knygų yra "Out of the Hell-Box", "A Minstrel Friar", o taip pat nemažas skaičius vadovėlių episkopų vaikų sekmadieniems mokykloms. Jo kalėdinės giesmės yra daug kur giedamos. Jo valdytoji šv. Stepono bažnyčia yra pripildyta medžio ir akmens skulptūrų, jo paties sukurtų.

Artėdamas prie septyniasdešimt metų amžiaus, jis pasitraukė iš episkopų ministerio pareigų ir tapo kataliku. Kaip tai įvyko, jis pasakoja straipsnyje "Mary Opens the Door", kuris buvo išspausdintas knygoje "Where Dwellest Thou".

"Radikalas"

Minėtame straipsnyje jis pasakoja, kad yra gimęs episkopų klebonijoje, kur jo tėvas buvo rektorius. Jau nuo jaunų dienų ir jis pats ryžosi tapti episkopu dvasiškiu. Jo viltims išsipildžius, 42 metus stengėsi uoliai eiti pastoriaus pareigas, vadovaudamasis Šventraščio raide.

Episkopai didžiavosi savo bažnyčios narių ir dvasiškijos aukštu gerbūviu, aukštomis vietomis visuomenėje ir turtu. Tucker galvojo, kad Dievo išrinktieji visų pirma turėtų būti iš neturtinųjų ir žemesniųjų. Dėl to jis kitų episkopų buvo apšauktas radikalu. Vedinas noro eiti pas neturtinguosius, jis nevengė paskyrimų į skurdesnes parapijas. Jis net pradėjo atstatinėti apleistas, nuskurdusias episkopų bažnyčias, kurios neįstengė išlaikyti kunigo.

Jisai pamažu stebėjo ir katalikų gyvenimą. Kartą itin ryškiai jo pažiūroms išsiskyrus su vienu episkopų vyskupu, jis pradėjo sekmadieniais užeidinėti į katalikų bažnyčią. Jis su-

sipažino su kaimyninės katalikų bažnyčios jaunu kunigu Juozapu B. Lux, "kurio ranka", kaip pasakojasi Tucker, "vėliau pašalino daugelį kliūčių nuo mano kelio į ramybę". Nežiūrint to, Tucker vis grįždavo laikyti pamaldų į episkopų bažnyčią, kurioje buvo išauklėtas. Vis dėlto pamažu jis ėmė vis kritiškiau žiūrėti į episkopus. Viena jų bažnyčios kongrese buvo svarstomas misijų klausimas. Vienas advokatas episkopas, dalyvavęs tame kongrese, pasipriešino gilinimuisi į šį klausimą, nes tai galėtų atstumti kai kuriuos jo klientus žydus.

Baletas ir Mišios

Kartą protestantai Čikagoje, Soldier Field stadione, ruošė savo tikybės festivalį. Dvi Tucker parapijos mergaitės taip pat pasisiūlė dalyvauti programoje ir uoliai ruošėsi. Tucker kartą pasiteiravo, ką jos parodys. Jos paaiškino, kad tai būsiąs baletas. Rimtas, bet baletas. Tucker pamatė, kaip protestantų tikyboje stiprėja pramoginis elementas, nes bažnyčios ir jos vadovų rėmimas labai daug priklauso nuo panašių parengimų patikimo. Pramoginiai elementai ima išstumti net tikybą mintį.

Tucker dalyvavo ir Pasaulio Tikybų tarybos suvažiavime. Čia jam dar labiau išryškėjo nepaprastas protestantų susiskaldymas. Užtat visai kitą įspūdį padarė po mėnesio aplankytos šv. Mišios Marijos garbei. Tai buvo masinis katalikų parengimas Marijos metų proga Čikagoje, tame pat Soldier Field stadione. Tucker rašo, kad į šią religinę demonstraciją, policijos apskaičiavimu, buvo susirinkę apie 150.000 žmonių ir dar 110.000 negalėjo sutipti ir pasiliko stovėti lauke. Tą naktį atrodė neįmanoma prisiartinti prie Soldier Field. Vilkstinės autobusų

iš priemiesčių, nesibaigiančios Čikagos miesto *autobusų procesijos, privačių* automobilių banga, lyg tankus kilimas žmonių spūstis — vis slinko prie didžiulio amfiteatro. Požeminiai ir Illinois Central traukiniai buvo perkimšti. Tucker turėjo tai aprašyti, todėl viską labai gerai įsidėmėjo, ir jam ta katalikų demonstracija padarė neišdildomą išspūdį.

Būdamas protestantas, jis nekartą Marijos metais iš sakyklos buvo sakęs pamokslus prieš Marijos ir šventųjų garbinimą. Su tokiu pat nusistatymu jis ėjo ir į didžiąsias Marijos garbei pamaldas Soldier Field stadione. Tačiau, patekęs į liūliuojančias maldininkų minias, jis buvo įtrauktas į bendrą pakilią nuotaiką. Jis taip pat prisiminė, kad čia pat prieš kelias savaites protestantų religinio sąskrydžio metu centrinėje vietoje buvo pastatyta platforma, kur buvo šokamas baletas. O dabar toje vietoje laikomos Mišios...

Tucker stebėjo procesijoje žengiančius Kolumbo vyčius, šv. Grigaliaus ir šv. Petro Klaverio riterius su plačiomis plunksnomis uniforminėse kepurėse, toliau ėjo dvasiškija ir kard. Stritch. Jisai stebėjo, kaip kardinolas atnašavo Mišias, kaip jis nuolankiai mušėsi į krūtinę, tardamas atgailos žodžius "mea culpa". Jisai matė didžiulę Mergelės Marijos statulą, sukurtą domininkono Tomo McGlynn, vaizduojančią Dievo Motiną, stovinčią ant mėnulio, su žvaigždėmis plaukuose.

Kodėl negrįžti į tikruosius namus?

Toliau Tucker savo straipsnyje pasakoja, kad kai jis prisiartinio prie statulos, stovinčios rugsėjo mėnesio mėnulio šviesoje, po skaidraus dangaus grožiu, po žvaigždėmis, spindinčiomis auksiniu žibėjimu, tai jame lyg kažkas sušuko linksmą sveikinimą:

"Ach, juk tai tavo motina!" Lyg atsakdamas saldus ir aiškus balsas, kaip sidabro skambalėlis, tartum ištarė: "Kodėl tu negrįžti į savo tikruosius namus?"

Iškilmės baigėsi. Tucker nė nepajuto, kaip perėjo tiltu skersai Illinois Central geležinkelio bėgius. Apie tai jis pats taip pasakoja: "Aš nieko kito nejaučiu, tik tą aukšto pakilimo jausmą... Didelė pasaulio dalis tiki Dievo tėviškumą. Žydai, musulmonai, krikščionys ir dauguma kitų tikybų priima tiesą, kad žmonės yra vieno Tėvo vaikai. Bet kad būtų tikra šeima, reikia daugiau negu vien tėvo. Tikra šeima privalo turėti ir motiną." Jis prisiminė, kad protestantų pasaulio tarybos kongrese buvo daug kartų kalbama, jog Dievas yra visų tėvas, tačiau anglikonai, kurie įpratę visą savo gyvenimą jausti, kad Marija yra Jėzaus motina, kongrese patyrė, kad tai nėra priimta tarp protestantų, kurie yra pusiau našlaičiai žemėje. Jie neturi motinos.

Tucker prisiminė savo namus. Kai jie, šeši broliai ir keturios seserys, kartais bežaisdami susipešdavo, tuoj atsisukindavo motina jų sutaikyti ir nuraminti. Ji primindavo: "Jau laikas namo!" Tada jis vėl išgirdo sieloje šauksmą: "Namo!" Jis pradėjo jausti, kad jo namai yra katalikybė. Tačiau jis buvo labai susigyvenęs su savo maža bažnytele Čikagoje. Dvidešimt septynerius metus toje parapijėlėje jisai dalinosi žmonių džiaugsmais ir kentėjimais. Daugelis jų buvo jo paties pakrikštyti. Kai kurių net tėvus jis buvo krikštijęs ir sutvirtinęs. Jis pergyveno viduje gilią kovą ir kartą pasijuto sunkiubęs prie altoriaus, rankomis bespaudžias savo smilkinius ir kartojąs tartum skundo žodžius: "Motina, aš juk negaliu jų palikti!" Ir vėl jis savo širdyje pergyveno tą patį jausmą, kaip

Gale sodybos

Marijos iškilmių metu Soldier Field stadione, ir lyg išgirdo žodžius: "Jis mane apleido." Jisai suprato, kad tai padaršinimo žodžiai, primeną, kad Mariją apleido Jėzus, eidamas kentėti ir mirti. Daugelis apleidžia savo šeimą, pasišvęsdami Dievo tarnybai.

Jo sieloje tebevirė kova. Po savaitės, sklaidydamas savo parapijos sekmadieninės mokyklos vaikų knygas su jų vaikiškais įrašais ir kreivomis iliustracijomis, jis labai gyvai pajuto meilę tiems vaikams. Pradėjo pats verkti, kaip vaikas, sakydamas: "Myliu aš tuos vaikus. Aš negaliu jų apleisti. Negalima iš manęs to reikalauti." Bet vėl širdyje suskambėjo lyg Marijos balsas: "Juk jie yra ir mano vaikai!" Dabar Tucker aprimo ir galvojo: "Kas gi aš esu, kad kalbu apie tų vaikų apleidimą? Juk jie pereis į geresnę globą negu manoji".

Dabar jisai susitikdavo jau su prelatu tapusiu Juozapu Lux ir studijuodavo katalikybės tiesas. Jis negalėjo taip lengvai atitrūkti nuo episkopų bend-

druomenės, kuri jam pirmiau buvo šventa. Toliau jis taip pasakoja: "Kitą sekmadienį, 1954 m. spalio 31 d., mane apėmė įsitikinimas, kad atėjo diena, kada turi įvykti mano paskutinis oficialus veiksmas. Tą dieną paskutiniame palaiminime Švenčiausiąja Eucharistija aš sutelkiau visą savo sielos energiją. Ateinančią dieną. Visų Šventųjų šventėje, po 27 darbo metų atsiskiauju klebono vietos šv. Stepono parapijoje. Pirmąjį advento sekmadienį buvau priimtas į Katalikų Bažnyčią. Kitą rytą priėmiau pirmąją šv. Komuniją šv. Margaritos Marijos bažnyčioje. Toje parapijoje gyvenau. Buvo džiaugsmas klūpėti vienoje eilėje su mažais vaikais, bet tikrai nė vienas jų nebuvo toks jaunas kaip aš, nes nebuvau užbaigęs nė 24 valandų katalikybėje".

Tapęs kataliku, jis jautėsi laimingas. Jo paties pasakojimu, jį buvo apėmęs labai gilus džiaugsmas. Tas džiaugsmas jam buvo suprantamas: "Juk tai Marija man atidarė duris!"

jaunimo paslaptys

JEI VESČIAU ANTRĄ KARTĄ ...

Rašo: Žmonos pamestas vyras

ESU žmonos pamestas vyras. Paliko ji mane su vaikais ir išėjo. Kokia priežastis? Pats nežinau. Gal dėl to, kad per daug ją mylėjau. Gal buvau kaltas, kad meilę klaidingai supratau. Dabar daug kas man kitaip atrodo. Meilė dažnai būna akla ir kurčia. Sunku čia ką nors pakeisti. Deja, vėliau gyvenimas viską pakeičia, bet gaila, kad dažniausiai jau būna per vėlu.

Sunku įsivaizduoti, kad tos pačios švelnios mylimos rankos, taip neseniai glamonėjusios ir glosčiusios, dabar grasina ir kumščius rodo. Negali suprasti, dėl ko tos meilės ugnimi žėrėjusios akutės po vienu kitu metų svaido neapykantą ir keršto liepsnas. Gal dėl to ir gimė posakis, kad "vedybos yra meilės kapas". Dažnai po trumpos vedybinio gyvenimo laimės sudūžta išsvajoti "pasakų rūmai", meilė išsi-sklaido kaip dūmai ir lieka tik pilkas, realus gyvenimas.

Dėl ko tas gražus, išsvajotas, negęstantis šeimos židinys vis dėlto dažnai užgęsta ir nutrūksta, lyg ta nebaigta daina? Dėl ko jis dažnai baigiasi katastrofa? Dėl ko žmogų dažnai nubloškia į šalį žiauri gyvenimo srovė?

Tai klausimai, kurie ne vienam, parblokštam gyvenimo audrų, atsistoja prieš akis. Deja, nedaug yra tokių, kurie pajėgtų duoti teisingą atsakymą, kad užkirstų kelią būsimoms nelaimėms.

Svarbiausia ir didžiausia klaida — kad, per daug pasitikint savo jėgomis, laimės pamatai statomi ne ant kietos uolos, bet ant smėlio. Vėjui papūtus ir lietui užėjus, tie laimės rūmai griūva. Dažnai pamirštame, kad be Dievo pagalbos nieko negalime padaryti. Pamirštame, kad tik Dievo įsakymais pagrįsta meilė yra tikras pamatas, ant kurio galima statyti pastovios laimės rūmus.

Gera suprasta ir protingai sukurta moterystė neturėtų būti meilės kapas, bet meilės lopšys, tikros meilės pradžia. Juk Dievas įsteigė moterystės sakramentą ne mūsų kančiai, pavydui ar kerštui, bet laimei ir meilei. Moterystės prasmei suprasti ir laimingai šeimai sukurti nepakanka vien širdies ar jausmų sujudimo, bet reikia ir proto, to vyriausiojo visų mūsų darbų ir minčių vairuotojo. Ne jausmas, bet protas turi mums įsakinėti, kad kartais nepasijustume lyg neregiai ant bedug-

nės krašto, kad netaptume lyg tie neprotingi gyvulėliai, kurie nieko daugiau nesiekia, tik smagiai praleisti laiką, skaniai pavalgyti ir patenkinti savo užgaidas.

Tad jeigu vėčiau antrą kartą, buvusių klaidų jau nedaryčiau, aiškiai turėdamas prieš akis kai kuriuos šeimos laimei svarbius principus.

1. Kitos tautos ar kitos tikybos mergaitės manęs nežavėtų. Mišrios vedybos šeimai laimės neatneša. Per daug gyvenime turime šios rūšies pavyzdžių, kad juos reiktų čia minėti. Kartais jeigu dar tėvai ir būna šiek tiek laimingi, tai vaikai ta laime tikrai negali pasidžiaugti. Ne be reikalo yra sakoma: tėvas — prancūzas, motina — italė, o vaikai — abisinai. Jei tėvas ir motina laimingi atveju ir išlaiko savo tikėjimą bei tautybę, tai vaikai dažniausiai lieka ir be tautybės ir be tikėjimo. Tėvai, vienas piršdamas vaikams savo tautybę ir tikėjimą, o kitas — savo, taip nuvertina ir tikėjimą ir tautybę, kad vaikams jie lieka beverčiai.

2. Nedaug ką gera gali duoti šeimos laimei ir netikinti arba tik paviršutiniškai praktikuojanti moteris. Manau, nesuklysiu pasakęs, kad geriausias šeimos židinio angelas sargas yra religija. Moteris be religijos — tai tuščia vidurinė žiedas, kurio lapelius vėjui nupūtus, lieka tik bevertis stagaras. Moteris tiek yra tvirta ir pastovi gyvenimo kelyje, kiek jos širdyje yra prажydytos tikėjimo tiesos. Jeigu ir tikinti moteris kartais, gyvenimo blizgučių suviliota, nueina slidžiais keliais, kas nuo to gali sulaukyti netikinčią? O ką ir bekalbėti apie vaikų auklėjimą be religijos! Bendrai galima pasakyti, kad jeigu moteris nemyli Tvėrėjo, kaip ji mylės tvarinį!

3. Neilgai šeimos židinio ugnelę kūrėns ir tuščia moteris. Šios rūšies moteris būna dažniausiai gražios, kartais gal ne tiek iš prigimties, kiek kosmetikos pagalba. Jos labai mėgsta puoštis ir turi daug garbintojų. Niekas negali jų smerkti dėl to, kad Dievas joms nepavydėjo grožio, kad joms taip sekasi suėjimuose ir parengimuose, bet jeigu jau nori jomis gėrėtis, tai gėrėkis tik iš tolo. Sukurti šeimą su tokia yra labai pavojinga ir rizikinga. Turiu prisipažinti, kad ir man pačiam tik tokios rūšies mergaitės patikdavo, nes jos atrodydavo įdomiausios. Bet praktika parodė, kad šeimos gyvenimui jos visiškai netinka. Tai peteliškės, kurios skrajoja nuo vieno žiedelio prie kito ir niekur ilgiau nesustoja.

Gal didžiausia nelaimė, kad tokia mergaitė būna per daug išlepinta ir garbintojų išpaikinta. Tokia moteris, patekus į ramų kasdieninį šeimos gyvenimą, pasijunta kaip paukštis narve. Jai tampa ir gyvenimas nepakeliamas, ir vyras nuobodus, ir vaikai įkyrūs, žodžiu — šimtai nepasitenkinimo priežasčių, bet nė vienos rimtos. Būrius garbintojų pakeitus tik į vieną, ji jaučiasi lyg trokštanti žuvis, šeimos sienos jai per ankštos, todėl ima ieškoti "erdvės" ir "laimės" už šeimos ribų.

Tokia mergaitė jau iš pat jaunystės pradeda negerbti savo žodžio, o vėliau ir nesigailėti savo širdelės, kurią ji turi suskaldyti į daugelį gabaliukų, kad nenustotų savo garbintojų. Taip tą širdelę beskaldydama, tiek ją susmulkina, kad busimajam "širdies valdovui" lieka tik trupinėliai. O gyvenimas be širdies ir be meilės, tai, anot poeto, kaip naktis be mėnulio.

Kaip bedugnio indo niekados nepripildysi, nors į jį ir visų okeanų vandenis piltum, taip lygiai ir tuščios moters

norų niekados nepatenkinsi, nors po jos kojomis ir viso pasaulio turtus paklotum. Tokios rūšies mergaitės savo garbintojų rankose pamažu tampa bevaliu žaisliuku, bet šeimai ne žaisliukas ir ne lėlė reikalinga, bet rimta, mokanti aukotis ir sunkias šeimos pareigas suprantanti moteris.

4. Nieko gero negalėčiau pasakyti apie moterį, mėgstančią stikliuką. Nesakau, kad ji turėtų būti blaivininkė. Juk kartais gali būti net nepatogu, jeigu šeimaininkė vaišina svečius, o pati nė neparagauja. Bet reikia žinoti saiką. Jeigu moteris šioje srityje praranda saiką ir apsvaigina savo protelį, tai gali būti labai liūdnos išvados. Juk moteris visuomet yra linkusi labiau vadovautis jausmais negu protu, o jeigu tas protas dar bus apsvaigintas, tai jau visai blogai.

5. Nors dabar ir labai madoje rūkyti, bet vis dėlto nenorėčiau turėti rūkančios žmonos. Ir ne dėl to, kad bijočiau kartais cigaretės pelenais paskanintos sriubos, bet vien dėl to, kad rūkymas nei mergaitei nei poniai neteikia jokio žavumo ar kuklumo. O juk žavumas ir kuklumas yra gražiausi moters papuošalai.

Taip pat nereikia užmiršti, kad moteris pradeda rūkyti dažniausiai iš dviejų priežasčių: iš tuštumo arba iš nusivylimo. Apie moters tuštumą jau kalbėjome, o apie nusivylimą tiek galima pasakyti, kad cigaretės dūmais

jo neišblaškysi. Gal būt, laikinai ir nuramins nervus, bet, nuolat šį "vaistą" vartojant, nervai dar labiau susilpnės ir sveikata pablogės.

Nenoriu šiomis pastabomis įžeisti rūkančių moterų. Kartais jos gali būti labai pavyzdingos žmonos ir motinos, bet norėjau tik tiek pasakyti, kad man rūkanti moteris yra nepatraukli. Manau, kad toks skonis yra daugumos vyrų.

6. Jeigu jau nerasčiau tokios moters, su kuria mane rištų abipusė meilė, tai verčiau vesčiau tą, kuri mane myli, bet ne tą, kurią aš myliu. Kadangi vyras gyvenime daugiau vadovaujasi protu, o moteris — jausmais ir širdimi, tai manau, kad nemylintis vyras yra mažesnė blogybė negu nemylinti moteris. Vyro meilės trūkumą gali papildyti protu suprastas pareigos jausmas, o moteriai tai suprasti ir gyvenime vykdyti yra sunkiau.

7. Nevesčiau tol, kol nebūčiau išsąmoninęs, kad vedybos nėra koks nors malonumų ieškojimas ar prigimtųjų palinkimų tenkinimas, bet ant kietos uolos, aukštame medyje susuktas lizdas, kuriame galima arba labai smagiai ir patogiai jaustis, arba po neatsargaus žingsnio, užsižiopsojus, iškristi ir nuriedėti stačia galva žemyn. Kad tai neįvyktų, savo gyvenimą riščiau su paprastos, kuklios, dorybėmis pasipuošusios mergaitės širdimi. Žinoma, jeigu ji sutiktų už manęs tekėti.

Juozas Vaišnys, S. J.

A NIGHT TO REMEMBER

Kai Senojo Testamento žmogus išmoko statyti namus, sugalvojo pastatyti Babelio bokštą, kuris siektų patį dangų. Tas naivusis žmogus manė, kad tada jis nebus priklausomas nuo Dievo — galės įlipti į dangų, kada jam patiks. Negudriau pasielgė ir dvidešimtojo amžiaus žmogus, kuris, išmokęs statyti didžiulius laivus, pasigamino 47 tūkstančių tonų "Titanic" ir, išdidžiai taręs, kad "nė pats Dievas negalėtų šio laivo paskandinti", išsiruošė į pirmąją, bet, deja, ir į paskutinąją kelionę iš Anglijos į Ameriką. Laive buvo apie trys tūkstančiai žmonių, kurie nerūpestingai linksminosi, šoko ir gėrė, net nesapnuodami, kad jiems galėtų grėsti koks nors pavojus, plaukiant "nenuskandinamu" milžinu. Bet tas milžinas, tas žmonijos pasididžiavimas, po kelių prabangiškos kelionės dienų 1912 m. balandžio 12 d. naktį nugarmėjo į Atlanto dugną su didesne dalimi keleivių ir beveik su visa laivo įgula. Tai buvo baisi naktis, kurios žmonija dar ilgai neužmirš. Tai buvo skaudi, bet užtarnauta pamoka išdidžiam dvidešimtojo amžiaus žmogui, per daug pasitikinčiam savo jėgomis.

Filme "A Night to Remember" šis šiurpus įvykis labai išpūdingai pastatomas žiūrovams prieš akis. Čia nėra jokios fantazijos, jokių išgalvotų scenų, nes dar yra gyvų žmonių, to baisaus įvykio liudininkų. Negalima sakyti, kad čia būtų per-

šama kokia nors pagrindinė mintis, bet pačiam galvojančiam žiūrovui gali ateiti labai daug minčių. Stebėdamas šią tragediją ir prisimindamas jos priežastis, jis gali pasidaryti labai naudingų išvadų.

Filmas yra anglų gamybos, todėl gal šiek tiek per ryškiai yra sugretintas anglų jūrininkų narsumas ir amerikiečių "šaltumas", apsileidimas bei nepareigingumas, kai tik už 10 mylių nuo "Titanic" stovėjo įleidęs inkarą amerikiečių laivas "Californian", bet jo kapitonas ir telegrafistas miegojo, telegrafo aparatas buvo išjungtas, todėl negirdėjo nuolat siunčiamo SOS, nekreipė dėmesio nė į nuolat leidžiamas nuo "Titanic" denio raketas. Jei gu šie šalti amerikiečiai būtų turėję šiek tiek daugiau pareigos jausmo, visi "Titanic" laivo keleiviai ir įgula galėjo būti išgelbėti. Tačiau nė anglai negali girtis rūpestingumu ir pareigos jausmu, kai nebuvo kreipiamas dėmesys į pakartotinus kitų laivų pranešimus, kad kelyje matosi ledo kalnai. Jei gu tik keliomis sekundėmis anksčiau būtų buvęs pastebėtas ledo kalnas, baisioji tragedija nebūtų įvykusi.

Įvykus katastrofai, anglų jūrininkai, o ypač antrasis leitenantas (Kenneth More), parodo nepaprastą didvyriškumą, aukodamiesi ir gelbėdami žmones. Deja, tegalėjo į gelbėjimo valtis sodinti tik moteris ir vaikus, nes jų visiems neužteko — trims tūkstančiams žmonių skirtas laivas teturėjo tik tūkstančiui žmonių gelbėji-

mo valčių! Didelį įspūdį palieka laivo muzikantai, kurie visą laiką savo muzika ramina keleivius, net ir skęstant laivui neatsitraukia nuo savo muzikos instrumentu ir drauge su laivu pranyksta Atlanto gelmėse, grodami „Arčiau prie Tavęs, Viešpatie!“

IMITATION OF LIFE

Tai yra dvi labai sentimentaliai motinos ir dukters istorijos. Pirmoji istorija: negrė motina (Juanita Moore) turi baltą dukterį (Susan Kohner), iš čia ir kyla visos problemos. Duktė gėdijasi ir vengia savo juodos motinos ir visuomet net perdėtai pabrėžia savo baltumą, nors jaučia, kad ir joje yra juodukės kraujo, kuris kada nors pagal Mendelio dėsnį pasirodys, kad ji ištėkės ir susilauks vaikų. Žinoma, ji nori tekėti tik už baltojo. Duktė vis bėga nuo motinos, o motina, ją be galo mylėdama, vis ją seka ir jos pabėgusios ieško. Duktė prikaišioja motinai, kad ji pastojanti kelią į laimę. Pagaliau duktė pabėga ir tampa kabareto šokėja. Motina vėl ją suranda, ir vėl tas pats jaudinimasis, ir vėl duktė išbėga kitur, kur niekas nežino, kad jos motina yra juoduke. Pagaliau motina miršta. Kai ją iškilmingose laidotuvėse veža miesto gatvėmis, atskuba uždususi duktė, prasiskverbia pro žmonių minią ir pro policiją ir, garsiai šaukdama, kad tai jos motina, puola verkdamas ant karsto.

Antroji istorija: našlė motina (Lana Turner) ir jos šešiolikmetė duktė (Sandra Dee), nors viena kitą myli, bet jaučia, kad kažkas tarp jų yra, kas kelia visas problemas. Motina siekia tapti garsia artiste ir dėl to viską aukoja, net ir meilę. Duktė jai prikaišioja, jog ji pasigedusi motinos ypač tada, kai jos globos ir pagalbos buvo labiausiai reikalinga. Bet sunkiausia problema iškyla tada, kai pa-

sirodo, kad jodvi abi yra įsimylėjusios tą patį vyrą.

Filme yra gražiai atvaizduota kiekvienos motinos tragedija: jeigu ji tikrai myli dukterį, ji turi visko atsisakyti, viską paaukoti, nors tai būtų ir pačios dukters meilė. Dukrą ji turi mylėti ne tokia meile, kurios ji pati nori, bet tokia, kuri dukrai padėtų siekti laimės ir neužstotų kelio į gyvenimą.

THE HORSE'S MOUTH

Nebloga komedija, kur pagrindiniame vaidmenyje yra Alec Guinness. Kaip beveik kiekvienoje komedijoje, taip ir čia, nereikia ieškoti kokios nors ypatingos minties — sąmojus ir įdomumas dažniausiai būna smulkmenose ir antraeilėse scenose. Alec Guinness vaidina ekscentrišką dailininką, piešiantį visur, kur tik pamato tuščią sieną. Jo vaidyba labai gera, kai kas net sako, kad viena geriausių visoje jo filmų karjeroje. Mums taip neatrodytų. Tai priklauso nuo vaidmens dėkingumo. Šiame vaidmenyje gal ir mažesnių gabumų artistas galėtų panašiai suvaidinti.

SOME LIKE IT HOT

Jokiu įdomumu nepasižyminti komedija su Marilyn Monroe, Tony Curtis ir Jack Lemmon. Visas juokingumas turėtų kilti iš to, kad abudu minėti vyrai, norėdami išsigelbėti iš keblios padėties, persirengia moterimis ir stengiasi moteris vaidinti savo balsu, judesiais ir visu elgesiu. Tai jiems pasiseka gana vidutiniškai. Marilyn Monroe vaidyba — kaip paprastai, o gal net šiek tiek blogiau. Tačiau bent šiame filme į jos valdybos trūkumus reikia žiūrėti su užuojauta. Kas šiek tiek seka Hollywoodo gyvenimą, žino ir priežastį, o kas neseka — tam ir priežastis bus neįdomi.

Atsiųsta paminėti

MARIJA, GELBĖKI MUS. Sibiro tremtiniu ranka rašyta maldų knygelė. Išleido "Ateitis". Spaudė Immaculata Press, Putnam, Conn.

Šioje mažoje maldų knygelėje yra ryto ir vakaro maldos, Mišių, išpažinties, komunijos ir įvairių švenčių maldos bei kryžiaus keliai. Maldose labai ryški krikščioniška dvasia: pasitikėjimas Dievu, pasivedimas Jo valiai ir tikra artimo meilė. Pvz., Mišių pradžioje yra kalbama: "Viešpatie, pasigailėk ir tų, kurie mus persekioja ir kankina, duoki ir jiems pažinti Tavo meilės saldumą."

Labai nuoširdžiai dėkojame visiems, savo pinigine auka parėmusiems "Laiškų Lietuviams" leidimą.

Po 10 dol. aukojo: Dr. J. Skrinska (Willoughby) ir O. Jankevičiūtė (Čikaga).
7 dol. aukojo: J. S. Kuršius (Čikaga).

Po 5 dol. aukojo: Br. Grušaitis (Waterbury), M. Žvinakis (Čikaga) ir J. Brunotas (Boston).

Po 4 dol. aukojo: Kun. J. Pragulbickas (Elizabeth) ir G. Vindašienė (Hamilton).

Po 3 dol. aukojo: P. Kaminskas (Joliet) ir J. Daukaitė (Detroit).

Po 2 dol. aukojo: M. Buda, P. Jakubaitis, J. Čėsna, S. Ragauskienė, A. Vaičiulis, F. Medušauskas, J. Biliūnas, E. Žebrauskienė, B. Konauka, S. Patlaba, M. Žvynakienė, B. Eringis, J. Jacikas, A. Abraitis, S. Krutulius, L. Kairys, kun. J. Velutis, J. Vailokaitis, D. Šulaitis, V. Ilginis, O. Yusčius, M. Momkienė, P. Gedvila, P. Dambrasas, A. Baleišis, B. Beleškie, M. Krasauskas, J. Lesevičius, A. Reivyti, N. Šumskienė, M. Petraitytė, dr. M. Baktys, S. Činikas, A. Viliušis, A. Šukys, K. Gavėnas, M. Česas, R. Jautokienė, A. Abraitis, V. Jančauskienė, N. Apeikienė, M. Šveikauskas, P. Marcinkus, A. Balčytis, J. Vilkas, J. Blažys, P. Vaitkus, A. Lapkus, A. Kareiva, V. Andriukaitis (visi iš Čikagos; A. Vasonis (Somonauk), J. Petrauskas (Toronto), M. Radzevičius (Ausonia), T. Staugaitienė (Newark), dr. A. Lipskis (La Grange), S. Riekutė (Cicero), kun. J. Paransevičius (New York), M. Mikėnas (Omaha), J. Vembrė (Boston), K. Merkis (Boston), P. Nenorta E. Chicago), M. Jasaitis (Kanada), K. Palsiunas (Omaha), L. Matukienė (Kanada), G. Baltrušaitis (Los Angeles), J. Augis (Kanada), P. Deltuva (Rockford), G. Urbas (Scranton), J. Skripkus (Kearny), A. Žitkienė (Seattle), G. Kažemėkas (Kanada), L. Rumša (E. Chicago), D. Elsbėrgas (Melrose Pk.), P. Milus (Worcester), P. Balanda (Detroit), A. Varkojis (Cleveland), A. Lauraitis (Cicero), V. Tomkevičius (Brooklyn), V. Paulionis (Toronto), J. Bujauskas (Detroit), kun. K. Simanavičius (Detroit), V. Šimkus (Willow Springs), kun. P. Geisčiūnas (Fromberg), L. Reimeikienė (Sudbury).

“LAIŠKAI LIETUVIAMS” • 2345 WEST 56TH STREET • CHICAGO 36, ILLINOIS

